Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

…эгэмнай 1921 оной …брийн 21-һээ гарана | № 142 (14253) | 1976 оной июниин 17, четверг | Сэн 2 мүнгэн

ХҮДӨӨГЭЙ ЗАХИЛЫЕ—БОЛЗОР СООНЬ!

Хүдөө ажахын хүдэлмэриие материалаар, оньпон техникээр хангаха бүхэсоюзна оперативна штабай ээлжээтэ сутлаан июниин 15-да Москвада боложо, «1976 оной ургаса хуряалгые, хүдөө ажахын продуктнууд ба тэжээл бэлдэлгые хангаха нэмэлтэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые бодото дээрэнь амжалтатайгаар бэелүүлхэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэһэн байна

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй «Союзсельхозтехника» гэжэ бүхэсоюзна нэгэдэлэй түрүүлэгшэ А. А. Ежевский ургаса хуряалгада оньһото техникын хэр зэргэ бэлдэгдэжэ байһан тухайнь хөөрэбэ. Юрэнхы дээрээ орон доторнаа оньһото техникэ заһабарилга нёдондоной хиһоо амжалтатай һайн байна. Украиныи, Белоруссиин, Молдавиин ажахынууд илангаяа һайнаар ажаллаа.

Зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалнуудаар тогтоол абтаа.

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Гүрэнэй хангалгын, СССР-эй арадай хиналтын комитедэй харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, хэдэ хэдэн министерство болон албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд штабай хүдэлмэрндэ хабаадаа.

(ТАСС).

КПСС-эй Центральна Комитедтэ

«КПСС-эй XXV СЪЕЗДЫН ШИИДХЭБЭРИНҮҮДТЭЯ ЗОХИЛДУУЛАН ПАРТИИНА ҺУРАЛСАЛАЙ ЗОРИЛГОНУУД ТУХАЙ» ТОГТООЛ КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ БАТАЛАН АБАБА

…артиин гэшүүдэй, пар…набэшэ эдэбхитэдэй …нистско-ленинскэ эрдэм …эл дээшэлүүлхэ талаар …йна организацинууд ниехэ ажал ябуулна гэжэ …С-эй ЦК-гай тогтоол соо …гдэнэ. Партийна һу…да 20 миллион гаран марксизм-ленинизмын …һуури табигшадай зо…уудые. КПСС-эй доку…үүдые, партиин түүхэ, …кэ экономи, фило… научна коммунизм бо… экономикын ба хүтэлбэ… үндэһэ һууриин …шудална. Мүн баһа …молой политическэ гэ…, ажалшадай экономи… һуралсал, коммунис… пургуулинууд, ара… университедүүд үргэн …үгжэлтэтэй болоо. Эдэ …коммунистнуудай ба …набэшэ ажалшадай …сурталай-политиче…хэмжээе, коммунизм бай…лтын зорилгонуудые …лгэдэ тэдэнэй эдэбхи…ыень дээшэлүүлхэ хэ…аша туһа хүргэнэ.

…тэй хамта мүнөөнэй …байдалда партийна һу…ые КПСС-эй XXV …н табиһан дотоодын …даадын политикын бо…эл сурталай талаар …ажал ябуулгын зо…уудтай зохилдуулан …дань нарижуулан һай…лха хэрэгтэй гэжэ …эй ЦК тоолоно. Пар… арадай революционно…хэн байгуулхы ажал …ын дэлисэ ба гүнзэгы …эрдэм ба техникын, …икын ба социальна …ааннуудай хүгжэлтэ, …үнэй эрдэм мэдэрэлэй …а ба ажабайдалайнь …ралга, социализмын …һада болоһон уласхоо… байдалай аихабтар …билалтанууд, дэлхэй …буржуазна болон реви… үзэл бодолтой тэмсэ…ашадань эдэбхижүүл…эг хадаа партиин гэ…е, үргэн олониитые …сурталай-политиче… талаар хүмүүжүүлхэ …нна организацинуудай …а ургажа байгаа эрил…ые табина.

…ксистско-ленинскэ һу… хадаа коммунистнуу… бүхы ажалшадые …—Энгельс — Ленинэй … сурталай, эрдэм …баялигаар КПСС … түүхэтэ дүй дүр…зэбсэгжүүлхэ, пар… политика эли… ойлгуулха, ком… үзэл бодолой, со…риотизмын болон про…ка интернационализ…эл ёһонуудые аршал…виитын ажабайдалай …үзэгдэлнүүдые эрдэм …ёһоор сэгнэжэ, бодо…л хүдэлмэридөө зүб …л хэжэ шадахаар хү…үлхэ зорилготой юм. …истнуудай үзэл сур…теоретическэ һуралсал …вулга хадаа сааша…тиин зэргэнүүдэй няг…идхэлые бэхижүүлхэ, …адай дунда партиин …эн нэрэ хүндэ, пар…организацинуудай дай… шадабари дээшэ… шухала арга нүхэсэл …ПСС-эй ЦК тоолоно.

…С-эй XXV съездын …бэринүүдэй үндэһөөр …нь коммунистнуудай …партийнабэшэ хүнүү… марксистско-ленинскэ …л хүгжөөхэ, тэрэнэй …ь баяжуулха, теоре… хэмжээень дээшэ… талаар бодото хэм…жээнүүдые бэелүүлхыень союзна республикануудай ЦК-нуудта, партиин крайкомуудта, обкомуудта, окружкомуудта, горкомууд болон райкомуудта, партийна эхин организацинуудта КПСС-эй Центральна Комитет дурадхаба. Онсо анхарал хандуулха гэбэл:

— интернациональна нэгэдхэмэл һургаал — марксизм-ленинизмын үндэһэ һуури болохо гол ёһонуудые, КПСС-эй түүхэтэ дүй дүршэлые, мүн КПСС-эй һүүлшын съезднүүдэй, ЦК-гай Пленумүүдэй шиидхэбэринүүд соо, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй болон партиин бусад хүтэлбэрилэгшэдэй хэлэһэн үгэнүүд соо, уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй документнүүд соо табигдаһан теориин зохёон байгуулхы оруулалтые гүн гүнзэгыгөөр шудалалгада;

— партиин теори болон политикые таһаршагүй нэгэдэлтэйгээр, коммунизм байгуулалгын, КПСС-эй уласхоорондын ажал ябуулгын, үзэл сурталай тэмсэлэй бодото хэрэгүүдтэй нягта холбоотойгоор шудалалгада;

— абаһан эрдэм мэдэсээ хүнүүдэй эдэбхитэ хараа шэглэл, манай обществын хүгжэлтын шухала асуудалнуудые шиидхэхэ хэрэгтэ хүтэлбэри болголгодо онсо анхаралаа хандуулха.

«КПСС-эй Центральна Комитедэй тоосоон, дотоодын болон гадаадын политикын талаар партиин бэелүүлхэ ээлжээтэ зорилгонууд» гэһэн нүхэр Л. И. Брежневэй элидхэлые, «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүдые» болон КПСС-эй XXV съездын бусад материалнуудые, съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлэлгын нэгэ арга нүхэсэл гэжэ тоолон, тэдэниие шудалалга хадаа ерээдүйн үедэхи партийна һуралсалай болон олон түхэлэй пропагандын шухала зорилго болоно гэжэ КПСС-эй ЦК тоолоно.

Партиин XXV съездын материалнуудые бүри гүнзэгыгөөр шудалхын тулада съездын зохеон табиһан теори болон практикын гол шухала асуудалнуудаар һуралсалай курс 1976—1978 онуудта тогтоохо. Партийна һуралсалай эхин ба дунда шатануудта хэрэглэгдэхэ һуралсалай номуудые бэлэдхэхыень даалгагдаба.

Мүнөө байһан һуралсалай түсэбүүдтэ саашадаа шэнэ предмедүүдые нэмэхээр хараалагдана. Эхин шатын һуралсалда общество тухай марксистско-ленинскэ һургаалай үндэһэ һуури шудалха олондо ойлгосотой курс бии болгохо. Энэ курс хадаа обществын ажабайдалай хуули ёһонууд, марксизм-ленинизмын бии бололго ба хүгжэлтэ тухай, тэрэнэй үзэл бодолой бодото социализмда, дэлхэйн революционно хүдэлөөндэ бэелүүлэгдэжэ байһан тухай гол түлэб ойлгуулха юм. Дунда шатын һуралсалда һурагшадта марксизм-ленинизмын үндэһэ һуури шудалха курс бэлдэхэ гэжэ хараалагдана. Энээниие үзэхэдөө социализм ба коммунизм тухай һургаалда, совет обществын хүгжэлтын мүнөөнэй шата тухай КПСС-эй заабаринууд болон тобшолнуудта, марксизм-ленинизмын интернациональна шэнжэ шанарта, тэрэниие ажабайдалда удаа дараалан коммунис партиин бэелүүлэлгэдэ анхарал хандуулагдаха ёһотой. Дээдэ шатада хүгжэлтэ түгэс социализмын теори болон практикын, КПСС-эй экономическа, аграрна, социальна политикые, социалис ажабайдалай ёһо гуримуудай, уласхоорондын харилсаануудай ба совет гадаадын политикын асуудалнуудаар һуралсалай шэнэ предмедүүд бии болгогдохо юм.

Совет хүнүүдэй эрдэм гэгээрэлэй мүнөө үеын хэмжээ хараада абахада, хэрэгтэй литературын, мэдээсэлэй хүсэ ехэтэ хэрэгсэлнүүдэй бии байхада революционно теориие шудалха гол арга онол болохо политическэ эрдэмээ өөрөө дээшэлүүлхэ ябадал бүри ехэ удха шанартай болоно гэжэ КПСС-эй ЦК онсолон тэмдэглэнэ. Һуралсалай үедэ теоретическэ конференцинүүдые, семинарнуудые, элдэб асуудалаар даабари дүүргэлгэ, рефераднуудые бэшэлгэ, социально-экономическа, шэнжэлгэ хэхэ мэтэшэлэн хэшээлэй эдэбхитэй түхэл маяг ба онол аргануудые үргэнөөр хэрэглэхэ ёһотой.

Марксистско - ленинскэ һуралсал эмхидхэхэдээ хүн бүхэнэй илгаае хараада абаха ябадал удаа дараалан бэелүүлхэ, хэн ямар предмет үзэхэб, ямар һуралсалда хабаадахаб гэһэн һайн дуранай ёһо гурим нарин нягтаар сахиха гээд тогтоол соо анхарал хандуулагдана. Гэхэтэй хамта өөһэдынгөө үзэл сурталай-теоретическэ хэмжээе дээшэлүүлхэ талаар коммунистнуудай ажалай хойноһоо хиналта шангадхаха, политическэ ба экономическа һуралсалые бодото байдалтай холбоотогүйгөөр ябуулха, барга бүдүүлигээр хандаха ушарнуудые усадхаха эрилтэ табигдана. Бүхы коммунистнуудай, нэн түрүүн хүтэлбэрилэгшэдэй өөһэдыпгөө үзэл сурталай-теоретическэ хэмжээгээ дээшэлүүлхэ талаар саг үргэлжын ажалаа ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалгатай тааралдуулан ябуулдаг байхые туйлаха хэрэг тон шухала.

Бии байгаа һайн дүй дүршэлөө хараадаа абажа, коммунистнуудай ба партийнабэшэ эдэбхитэдэй, хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй, үзэл сурталай кадрнуудай үзэл сурталай-теоретическэ хэмжээе дээшэлүүлхэ, пропагандистнар болон политинформаторнуудые бэлдэхэ аша үрэтэй түхэл маягуудай нэгэниинь болохо марксизм-ленинизмын университедүүдые хүгжөөхыень партийна комитедүүдтэ КПСС-эй ЦК дурадхаба.

Республикануудай ниислэлнүүдэй, хизаар болон областной түбүүдэй партиин горкомуудай марксизм-ленинизмын университедүүдые зорилгодо тааруу зүйтэйень хаража үзөөд, политическэ гэгээрэлэй байшангуудай мэдэлдэ оруулжа, союзна республикануудай (областьнуудгүй) Компартиин ЦК-гай, партиин крайкомуудай болон обкомуудай марксизм-ленинизмын университедүүд болгохо эрхэ союзна республикануудай Компартиин ЦК-нуудта, партиин крайкомуудта ба обкомуудта үгтэбэ. Тиигэхэдээ республикын, хизаарай ба областиин газар дээрэ оршодог бусад университедүүд тэрэнэй филиалнууд болгогдожо, тэндэхи партиин горкомуудай болон райкомуудай хүтэлбэри доро хүдэлхэ юм.

Марксизм - ленинизмые олониитын шудалха түхэл маягууд болохо комсомолой политическэ гэгээрэлэй, ажалшадай экономическа һуралсалай, коммунис ажалай һургуулинуудай, арадай университедүүдэй теоретическэ хэмжээе болон үрэ нүлөөень саашадаа дээшэлүүлхэ талаар тодорхой хэмжээнүүдые абахыень, совет хүнүүдэй үзэл сурталай-политическэ, патриотическа ба интернациональна, ажалай ба гурим заншалай талаар хүмүүжүүлгэдэ, даалгагдаһан хэрэгэй түлөө, өөрынгөө ажалай шанарай түлөө үндэр харюусалгатан байха мэдэрэл ажалшан бүхэндэ нэбтэрүүлгэдэ тэдэнэй үүргэ дээшэлүүлгэ хангахыень союзна республикануудай Компартинуудай ЦК-нуудые, партиин крайкомууд болон обкомуудые, ВЛКСМ-эй ЦК-е, ВЦСПС-ые, Бүхэсоюзна «Знание» бүлгэмэй правлениие, министерствэнүүд болон албан зургаануудые КПСС-эй Центральна Комитет уялгалба.

Пропагандистнартай ябуулагдадаг ажалые һайжаруулха хэрэгтэ партийна комитедүүдэй анхарал хандуулагдаба. Энэ ажал ябуулхадаа пропагандистнарта хүндэтэй һайнаар хандаха тухаи, тэдэнэй эрдэм мэдэсэ ба мэргэжэл шадабари саг үргэлжэ дээшэлүүлхын шухала байдаг тухай Ленинэй заабаринуудые хэлбэришэгүйгөөр хүтэлбэри болгохо ёһотой. Пропагандистнарые наринаар шэлэн олохо хэрэг, мүн тэдэнэй теоретическэ ба методическа эрдэм һургуули, мэдээсэл, хүдэлмэриингөө дүй дүршэл андалдаха хэрэг һайжаруулха ёһотой. Пропагандистнарай зохёохы ажалдань таарамжатай эрхэ байдал байгуулха, коллективүүдэй экономическа ба социальна хүгжэлтын зорилгонуудые тайлбарилан ойлгуулха, бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ тэдэниие эдэбхитэйгээр хабаадуулха Пропагандистнарай ажалые партийна шухалын шухала даабари гэжэ тоолохо, тэдэнэй һайн һайхан хүдэлмэри урмашуулха. Партийна гэгээрэлэй байшангуудай, кабинедүүдэй ажал хүдэлмэри һайжаруулха, мэргэжэлтэй кадрнуудаар тэдэниие бэхижүүлхэ талаар хэмжээнүүдые абахыень партийна комитедүүдтэ даалгагдаба.

Түбэй газетэ, журналнуудан редакцинууд, Түбэй телевидени болон Бүхэсоюзна радио хадаа марксизм-ленинизм шудалагшадта туһаламжа болгон теоретическэ асуудалнуудаар, ажалшадай политическэ ба экономическа һуралсалай, пропагандистнарай ажал хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай статьяануудые, консультацинуудые, дамжуулгануудые эмхидхэхэ үүргэтэй юм. «Политическое самообразование» журналай ажал ябуулгые пропагандистнарта болон теори өөрөө шудалагшадта теоретическэ ба методическа туһа хүргэхэ, партийна ба комсомольско һуралсалай дүй дүршэлэй хэрэглэхыень харуулха тухай бодолго гэжэ дурадхагдаба. Ажалшадай экономическа һуралсалые научно-методическа талаар хангалтада «Экономическая газетын» үүргэ дээшэлүүлхэ гэжэ хараалагдаба.

Сурталай хүдэлмэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ

…С-эй XXV съезд мү…эрхэ байдалда үзэл …хүдэлмэриин ашаг …элүүлхэ тухай» гэһэн …ар республикын на…ктическа конферен…дэр эхилбэ. КПСС-…эй обком энэ кон… зарлаһан байна. …бликын партий…лмэрилэгшэд, ми…д, партиин райко…нэгэдэхи секретарь…л сурталай хүдэлмэ…ээг секретарьнар, …промышленна пред…удай хүтэлбэрилэг…арткомуудай секре… зарим колхоз болон … парткомуудай …нар, республикын …алай зургаануудай …лэгшэд энэ конфе… хабаадаба. Мүн … Шэтын обкомой …а, агитациин тапа… В. Р. Вялых тү…легаци конферен…далсаба.

… Буряадай обко…рдохи секретарь …родайвода хуряангы үгэ хэлэжэ, тус конференци нээбэ. Удаань «Политическэ ба эмхидхэлэй ажал ябуулгые зохилдуулха ленинскэ ёһо гуримууд — КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэхэ талаар областной партийна организациин ябуулха хүдэлмэриин үндэһэн мүн» гэһэн асуудалаар КПСС-эй обкомой секретарь **А. А. Баднев** элидхэл хэбэ. «КПСС-эй XXV съезд ажалдаа үндэр мэдэрэлтэйгээр хандахаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ажалшадай экономическа һуралсалай үүргэ дээшэлүүлхэ тухай» гэһэн асуудалаар КПСС-эй обкомой секретарь **В. Г. Бирюков** элидхэл хээ. Ажалшадай коллективүүдтэ сурталай хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ аргануудай тухай элидхэл КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой нэгэдэхи секретарь **А. М. Беляков** хэһэн байна. Республикын газетэнүүдэй ашаг үрэ дээшэлүүлхэ тухай шэнжэлэлгын зарим дүнгүүд тухай филиалай ниитын эрдэмэй институдай директор **Д. Д. Лубсанов** элидхэл хээ.

Хүдөөгэй ажалшадай дунда политическэ-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри эмхидхэхэ тухай, хүдөөгэй ажалшадай культура дээшэлүүлхэ тухай элидхэл КПСС-эй Хоринэй райкомой нэгэдэхи секретарь **В. У. Дарханов** хэбэ. «КПСС-эй XXV съезд хүдэлмэрилэгшэдые үндэр мэдэрэлтэйгээр хүмүүжүүлхэ, тэдэнэй ажалые ашаг үрэ ехэтэй болгохо хэрэгтэ социалис мүрысөөнэй үүргэ дээшэлүүлхэ тухай» гэһэн темээр КПСС-эй Захааминай райкомой нэгэдэхи секретарь **С. С. Бадмаев** элидхэл хээ. «Совет ажабайдалые нэбтэрүүлгэ гээшэ сурталхүмүүжүүлгын хүдэлмэриин шухала шэглэл» гэһэн темээр КПСС-эй Прибайкалиин райкомой нэгэдэхи секретарь **Н. Е. Шелковников** элидхэл хээ.

Конференци үргэлжэлһөөр.

Улаан-Үдын Ленинэй орденто ЛВРЗ-гэй механическа цехтэ 6-дахи разрядан электро-гагнууршан Владимир Николаевич Холмогоров олон жэлдэ хүдэлжэ байна. Тэрэ хэдэн мэргэжэлтэй: слесарь, токарь, фрезеровщик.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: коммунис ажалай ударник Владимир Холмогоров.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

«САГААН АЛТАНАЙ» ХАҺА ЭХИЛБЭ

Байгша ондо бүхыдөө 28 мянган хониной нооһо хайшалжа, мянгаад центнер нооһо гүрэндэ худалдаха зорилготойбди. Ажахымнай хонишод, мэргэжэлтэд хониной нооһо хайшалха томодхогдоһон хоёр пунктаяа эртээнһээ заһабарилжа, һайнаар бэлдэнхэй. Пунктнуудай нэгэн — Мандайда 80 электромашина хүдэлгэгдэжэ, ажалай 13 үдэрэй туршада 19 мянган хониной нооһон хайшалагдаха. Бургалиин саада тээ түхеэрэгдэһэн пунктда 40 электромашина тодхогдоо. Эндэ 9 мянга шахуу хониной нооһон хайшалагдаха.

Колхозоймнай томодхогдоһон пунктнуудта хайшашадай байха байра һайнаар түхеэрэгдээ, мүн столово, улаан булан эмхидхэгдээ. Байгша ондо хайшашад бултадаа шахуу хонидой нооһо түргэн аргаар хайшалха юм.

Тэрэшэлэн пункт бүхэндэ зайн галай гэнтэ таһалдабал, тэрэ дорсо хүдэлгэгдэхэ генератортай хүсэтэ мотоорнууд асарагдажа тодхогдонхой. Мүн арбан хайшашан бүхэнэй хутагыень тошиилдожо, хурсадхаха, эбдэрһыень заһабарилха мастер-наладчигууд томилогдоо.

Хонидой нооһо хайшалалгын үедэ шанар шалгаха арадай хиналтын пост пункт бүхэндэ эмхидхэгдэжэ, хайшашадай социалис мүрысөөнэй гурим тааруугаар зохёогдоо. Эндэ мүрысөөнэй дүн үдэр бүхэндэ согсологдожо, эрхимлэгшэдтэ улаан тугханууд барюулагдаха байна. Хониной нооһо хайшалалгын һүүлээр эсэсэй дүнгэй согсологдоходо, онсо шалгарагшадта колхозой правлениин, парткомой Хүндэлэлэй грамота, үнэтэ бэлэгүүдтэйгээр үгтэхэ, чемпионой нэрэ зэргэ олгогдохо юм.

Мүнөөдэрһөө эхилжэ ажахымнай хоёр пунктын хайшашад голодоһондо гаргагдаһан һүрэг хонидои нооһо түрүүлэн хайшалжа захалба. Игэжэ ажахы доторнай «сагаан алта» суглуулха хүдэлмэриин халуун хаһа эхилбэ.

И. ЗАНГЕЕВ,

Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ахамад зоотехник.

ПААР ХАХАЛАГДАНА

Арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ «Зырянский» совхозой нэгэдэхи отделениин таряашад ороохото ургамалнуудаа, мүн хартаабхаяа май һарада тарижа дүүргээ. Энэ хабартаа сагай уларилай таарамжагүй хүйтэн байжа. хабарай тарилгын болзорһоо нилээд хойшо татагдаһаншье һаа, ажалаа һайнаар эмхидхэжэ, богони саг соо, һайн шанартайгаар тарилгаяа дүүргэнэн юм. Отделениин механизаторнууд бүхыдөө 600 гэктарта шэниисэ, 160 гектарта ешмээн, 141 гектарта обёос, 250 гектарта силосэй ургамалнуудые тариһан байна.

Механизатораар олон жэлдэ хүдэлжэ, дүршэлтэй болоһон В. Ф. Михайловта хартаабха һуулгаха даабари үгтэһэн байна. Тингээд энэ нүхэр үдэр бүри даабаряа үлүүлэн 5—5,5 гектарта хартаабха һуулгажа, ажалай 12 үдэрэй туршада 60 гектарта хартаабха тарижа дүүргээ юм.

Ажалай шанар һайжаруулха, шэнэ табан жэлэй түрүүшын тарилга урагшатай үнгэргэхэ хэрэгтэ Степан Сергеевич Неродовой хүтэлбэрилдэг арадай хинагшадай бүлэгэй гэшүүдэй оруулпан хубита тон ехэ.

Мүнөө совхоздо паар хахалагдажа байна. Л. Ф. Севергин хабарһаа эхилжэ эршэтэйгээр хүдэлжэ, халаанайнгаа туршада 7—9 гектар хахалдаг. Дүршэлтэй механизатор А. П. Петров үдэрэйнгөө даабари мүнлэ 140—160 процент дүүргэжэ шалгарна.

П. ХАЛТАНОВ.

Прибайкалиин аймаг.

ЭЭЛЖЭЭТЭ ДҮНГҮҮД

Хони үсхэбэрилхэ талаар Хориин совхоз аймаг дотороо томо ажахынуудай нэгэн юм. Мүнөө эндэ 3.500 гаран хонин арбаад һүрэг болгогдонхой адуулагдана. Һая энэ совхозой хонишодой дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй үнгэрһэн табан һарын дүн согсологдоо. Энэ ажахын хонишод 100 эхэ хонин бүриһөө 90 хурьга абаад түлжүүлхэ байһаниинь энэ дүнгөөр элирүүлэгдэбэ.

Эхэ хонидой отарануудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ Хүндэлэлэй Тэмдэгэй орденоор шагнагдаһан Буряадай АССР-эй габьяата малшан Карл Манхаевич Тангановай хүтэлбэрилдэг коллектив түрүүлжэ ябана. Эдэ хонишод 100 хонин бүхэнһөө 110 хурьга абажа, үхэл гарзагүй түлжүүлһэн байна. Мүн ахалагша хонишод Ц. Цыденова, Ц. Жамбалова гэгшэд хонин бүриһөө хурьга абажа амжаа Тэрэшэлэн зуун хонин бүриһөө 97 хурьга абаһан Х. Дабаева, 87 хурьга тэлжүүлһэн Х. Цырендоржиев, 84 хурьга абаһан Ц. Дымбрылова гэгшэд урагшатай ажиллаа гэжэ тэмдэглэмээр.

Һубай хонидой отарануудай дундаһаа хонидоо үхэл гарзагүйгөөр ондо оруулһан ахалагша хонишод Д. Нимаева, Ц. Цырендондокоза, Д. Дугаров болон бусад хонишод һайн дүнгүүдые туйлаба.

Мүнөө һубай хонидои бүхы отаранууд зуһалаандаа нүүжэ гаранхай. Хонишод һүрэг хонидоо тунга ногоотой бэлшээридэ улам хүшэлүүлхэнь.

Д. ДОРЖИЕВ.

БАТА НЭГЭДЭЛ, НЯГТА ЖАГСААЛ

МНРП-гэй XVII СЪЕЗД

УЛААН - БААТАР. (ТАСС). Монголой Арадай-революционно партиин XVII съезд политическэ ехэ дэбжэлтын оршон байдалда, марксизм-ленинизмын ба пролетарска интернационализмын гол ёһонуудта Монголой коммунистнуудай хэлбэришэгүй үнэн байлтын һүлдэ доро эндэ хүдэлмэрөө үргэлжэлүүлһээр.

КПСС-эй делегациие толгойлогшо, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Ф. Д. Кулаков съездын июниин 14-нэй үдэшын заседани дээрэ амаршалгын үгэ хэлээ гээд мэдээсэгдээ һэн. Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй, коммунистнуудай болон бүхы совет хүнүүдэй үмэнэһөө тэрэ съездэдэ хабаадагшадта, Монголой Арадай Республикын коммунистнуудта, бүхы ажалшадта аха дүү ёһоной халуун амаршалга хүргөө.

Танай республикын хүндэтэ эрхэтэн — КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Брежневэй өөрын даалгабариие ехэ баяр ба ясхалантайгаар дүүргэнэбди гэжэ Ф. Д. Кулаков хэлэбэ. Леонид Ильич таанадта, таанадаар дамжуулан бүхы монгол арадта эгээл халуун дулаан, үнэн зүрхэнэй амаршалга хүргэһэн, амгалан һайнаар, зол жаргалтангаар ажаһуухые хүсэһэн байна.

Монголой Арадай-революционно партиин XVII съездын хүдэлмэридэ хабаадахыень КПСС-эй делегациие урпһан ушар хадаа манай партинуудай, арадуудай эбдэршэгүй бата нэгэдэлэй, аха дүүгэй хани барисаанай шэнэ гэршэ болоно гэжэ совет коммунистнууд тоолоно.

МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь нүхэр Ю. Цеденбалай хэлэн Центральна Комитедэй тоосоото элидхэлые бидэ бултадаа гүнзэгы анхаралтайгаар шагнабабди. Үнгэрһэн түсэбтэ табан жэлдэ парти ба арадай туйлаһан баян дүй дүршэл марксизм-ленинизмын хараа бодолоор элидхэл дотор согсологдоно. Монгол орондо социализмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулха, ниитын харилсаае нарижуулан һайжаруулха үргэн ехэ шэнэ зорилгонууд табигдана.

Бэлигтэй бэрхэ, ажалша бүхэриг монгол арадай ехэ хүдэлмэри, партиин политическэ, эмхидхэлэй ба үзэл сурталай ажал ябуулга танаи ороной түхэл шарайе танигдашагүй болотор хубилгаа гэжэ Ф. Д. Кулаков саашадаа хэлэбэ. Монголой Арадай Республика социалис общество байгуулха замаар урагшаа бата найдамтайгаар, түсэбэй ёһоор дабшана, промышленна хүсэеэ түргөөр нэмээнэ, хүдөө ажахын үйлэдбэриие хүгжөөнэ.

Уласхоорондын оршом соо танай республикын нэрэ хүндэ жэлһээ жэлдэ урган дээшэлжэ байна. Эб найрамдал бэхижүүлхэ, эрхэ сүлөө, демократи хангаха, социальна дэбжэлтэ туйлаха талаар бүхы арадуудта эрхэ сүлөө олгохо хэрэгтэ тэрэ эдэбхитэйгээр нүлөөлнэ. Мүнөө олон арадууд социалис Монгол орониие хүндэлдэг, тэрээндэ анхаралтайгаар, һонирхолтойгоор хандадаг болонхой. Энэньшье ойлгосотой. Хүгжэлтын капиталис шатые алгад гараад, феодализмһаа социализмда орохо арга боломжо тухай Ленинэй оюун ухаан бодолой уридшалан хараалһан ушарые Монгол орон бодотоор бэелүүлһэн байна.

Гайхамшагта ойгоо — арадай революциин 55 жэлэй ойе Монгол орон ехэ амжалта туйлалтануудаар угтажа байна. Энэнь Монголой Арадай-революционно партиин политикын зүб байһые элирхэйлэн батална. Монгол арадай үнэн хүбүүн, уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй элитэ мэдээжэ ажал ябуулагша, шууд сэхэ интернационалист, нүхэр Ю. Цеденбал түрүүтэй партиин Центральна Комитедэй ажал ябуулгын ашаг үрэ ехэтэй байһан тухайнь эдэ бүгэдэ гэршэлнэ.

Жэл хахадай урда тээ Улаан-Баатарта болоһон баярай суглаан дээрэ Леонид Ильич Брежнев үгэ хэлэхэдээ, аха дүү Монгол орондо ямараар хандадаг байһанаа элирхэйлэн, гайхамшаг үгэнүүдые хэлээ һэн: «Арадай Монгол оронтой, социализмын түлөө тэмсэлдэ манай үнинэй соратнигтай тогтооһон хани барисаан хадаа бидэнэртэ, совет хүнүүдтэ нэрэ хүндын хэрэг, интернациональна уялга болоно».

Революциин ба граждан дайнай баатаршалгата жэлнүүдтэ, Халхын голдо болоһон байлдаануудта, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай хүшэр хүндэ жэлнүүдтэ, амгалан байдалаи алдарта үе сагта манай оронуудаи ажалшад хододоо хамта ябажа, соратнигууд, аха дүүнэр мэтээр тэмсэһэн байна гэжэ Ф. Д. Кулаков тэмдэглээ. Манай эбдэршэгүй бата холбоо барисаан нүхэд Л. И. Брежневэй, Ю. Цеденбалай гар табиһан хани барисаан, харилсаа холбоон ба нэгэ нэгэндээ туһалалсалга тухай договор соо нэбтэрэнхэй.

Манай холбоо барисаан, аха дүү партинуудай — КПСС ба МНРП-гэй ажал ябуулгаар зоригжуулагдана. Советскэ Союзай Коммунис парти, бүхы совет хүнүүд манай партинуудаи, оронуудай ба арадуудай хоорондохи аха дүүгэй хани барисаае али бүхы аргаар сахин бэхижүүлхые, хүгжөөн арьбадхахые шиидэнхэй.

Монголой арадай ажахы ба соёл культурые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд танай съезд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ байна гээд оратор үргэлжэлүүлбэ. Монголой социально-экономическа саашанхи хүгжэлтэ дэбжэлтын асари ехэ зорилгонууд табигдана. Энэ түсэбтэ табан жэлдэ Монголой үлгэн һайхан газар дээрэ промышленна, хүдөө ажахын, соёлой-ажаһуудалай хэдэн зуугаад шэнэ барилганууд бодхоогдохо байна. Урдатнай айхабтар ехэ ажал хэрэг хүлеэнэ гээд хэлэжэ болоно. Иимэ ехэ түсэбүүдые бэелүүлхэ гээшэ хүшэр хүндэ, айхабтар ехэ хүсэ, арга боломжо эриһэн хэрэг болоно гээд совет коммунистнууд өөһэдынгөө дүй дүршэлһөө һайн мэдэдэг юм.

Монгол орондо социализм байгуулгада совет арадай үзүүлһэн элдэб янзын, һайн һайхан туһаламжа, дэмжэлгэ тухай нүхэр Ю. Цеденбал съездын трибуна дээрэһээ халуун дулаан үгэнүүдые хэлэбэ. Эдэ үгэнүүдыень сэдьхэлээ ханангяар хүлеэн абанабди гэжэ Ф. Д. Кулаков мэдүүлээ. Монгол-совет харилсаае саашадань гүнзэгырүүлэн хүгжөөхэ тухай, манай арадуудай нэгэ нэгэндээ улам дүтэ болохо харгы замууд тухай һанал бодол элидхэл дотор хэлэгдэнхэн.

Советскэ Союз ба социалис хани нэгэдэлтэ бусад оронуудтай политическэ экономическа, эрдэм, техникын, соёлой харилсаагаа али бүхы талаарнь үргэдхэн гүнзэгырүүлхэ гэһэн Монголой коммунистнуудай, ажалшадай хүсэл эрмэлзэлые манай ороной хүн зон һайнаар ойлгодог юм.

(Эхин. Үргэлжэлэлынь 3-дахи нюурта).

Жэлэй эхинһээ габшагайгаар

Сэлэнгын модоной бааза аймагаймнаи томохон предприятинуудаи нэгэниинь мүн болодог. Тус баазын коллектив ойһоо асарагдаһан модо саг болзор соонь болбосоруулжа, хэрэглэгшэдтээ эльгээдэг болонхой. Һара бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэжэ, һайн үрэ дүнгүүдые туйлада байха юм. Энэ жэлэй таба һарын даабари амжалтатайгаар дүүргэжэ, продукци худалдалга 407 мянган түхэригөөр үлүүлээ.

Татауровска автомашинануудые заһабарилдаг заводой коллектив урдань ехэ гээгдэлдэ ороһон юм. Шэнэ онол арга, оньһон техникэ хэрэглэхэ талаар эндэ ехэ юумэн хэгдээ. Ажал зүбөөр эмхидхэгдэнэ. Хүдэлмэриин саг хүсэдөөр хэрэглэгдэнэ. Жэлэй эхинһээ бараг һайнаар хүдэлжэ, гээгдэлһээ гараба.

А. ГЛАДКИХ,

КПСС-эй Прибайкалиин райкомой таһагые даагша.

КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэри дүүргэхын түлөө

Коммунис парти болон Советскэ правительство хүмүүжүүлхы ба эмхидхэлэй хүдэлмэреэрээ, хуули гаргаха ажал ябуулгаараа үйлэдбэрине хүтэлбэрилгэдэ арад зониие олоор хабаадуулхые хүсэнэ, бүхы арга боломжо байгуулна. СССР-эй Конституциhаа эхилээд, СССР-эй Верховно Соведэй Хуулинууд дотор ажалшадай энэ эрхэ тухай тэмдэглэгдэнэ.

Арад зон энэ эрхээ бэелүүлэн, үйлэдбэрине хүтэлбэрилгэдэ эдэбхитэйгээр хабаададаг болоо. Үйлэдбэриин шухала шухала асуудалнуудые тэдэнэй шиидхэлсэжэ байhан газарта hайн үрэ дүн, амжалта туйлагдана.

Партимнай арбадахи табан жэлые ашаг үрын ба шанарай табан жэл гэжэ нэрлээ. Тиимэhээ энэ табан жэл хүдэлмэришэн бүхэнэй, хүтэлбэрилэгшэ бүхэнэй өөрын харюусалга дээшэлүүлнэ. «Үйлэдбэри хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ ажалшадые хабаадуулха үрэ ехэтэ арга замуудые хүгжөөхэ» гэжэ СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд дотор заагдана.

Хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдые үйлэдбэри хүтэлбэрилгэдэ хабаадуулха ямар арга замууд бии гээшэб, эдэ арга замууд хэр хэрэглэгдэнэб гээд хаража үзэе.

Предприятиин, цехэй, участок, бригадын коллективүүдэй хамтын суглаан. Энэ хадаа олониитые үйлэдбэриин асуудал зүбшэн хэлсэлгэдэ олоор хабаадуулха эгээл бодото зам болоно. Хамтын суглаан ямаршье асуудал шиидхэхэ, хэнэйшье тоосоо шагнаха эрхэтэй. Үйлэдбэри дээрэ сэхэ ажалладаг хүнүүд али нэгэ участок, бригадынгаа бодото байдал хэнhээшье үлүү hайнаар мэдэхэ, алдуу дутагдалнуудаа ойлгохо, тэдэниие зайсуулха арга зам олохо байна.

Суглаануудта hайнаар бэлдээд, зүбшэн хэлсэлгэдэ хүдэлмэришэдые эдэбхитэйгээр хабаадуулаад байхада, зүб шиидхэбэри олдодог, ажал хэрэгшье урагшатай байдаг гэжэ манай коллектив өөрынгөө дүй дүршэлhөө ойлгожо абаа. В. П. Парамоновой, В. С. Щукинай даадаг модо бэлэдхэлэй томодхогдоhон комплексно бригадануудай, Б. Г. Осадчих гэгшын даадаг модо шэрэдэг томодхогдоhон экипажай коллективүүд урдахи зорилгоёо хамтаараа зүбшэн хэлсэжэ, зүб онол арга бэдэрэн олоно.

Эдэ бригаданууд ажалайнгаа бүтээсэ улам дээшэлүүлхэ арга боломжонуудые элирүүлэн хэрэглэhэнэй ашаар даабаряа hара, жэл бүхэндэ үлүүлэн дүүргэнэ гэжэ hайн мэдээжэ болонхой. Ажалай эмхидхэл hайжаруулха, бүтээсыень ехэдхэхэ, мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхэ гэхэ мэтэ асуудалнууд хамтын суглаанууд дээрэ хирэ-хирэ болоод лэ табигдажа байдаг. Бригадануудай гэшүүд үйлэдбэриингөө ямар нэгэ асуудал хэлсэхэдээ, заатагүй hанал бодолоо андалдан хөөрэлдэдэг, hанамжа дурадхалнуудаа хэлэдэг, зүб шиидхэбэри олоhон байдаг. Тиигэжэ тэдэнэй эдэбхи үүсхэл дээшэлнэ. Хамтаараа зүбшэн хэлсээд, хэлсэhэнээ хамтынгаа хүсөөр бэелүүлхэдээ, тэдэнэр үйлэдбэриингөө ёhотой эзэдби гэжэ омогорходог юм.

Арбадахи табан жэлдэ ой модоной, модо болбосоруулгын промышленностьда ажалай бүтээсые 25—27 процентээр дээшэлүүлхэ зорилго табигдаа. Энэ зорилго бодото дээрэнь бэелүүлхэ арга боломжонуудаа элирүүлэн хэрэглэхэ гэжэ манай коллектив оролдожо байна. Леспромхоздо жэл бүхэндэ абтажа байгаа шэнэ техникэ шудалха, бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ гээшэ модошодой өөhэдынь гарта ха юм. Шэнэ техникын абтаха бүри ажалай эрхэ байдал ондоо болоно.

Хүдэлмэришэд энэ эрхэ байдалай хубилалта хэнhээшье түрүүн обёорно, ойлгоно. Ажалай урдын нормын хуушарhые мэдэрнэ. Ажалай нормо шэнэ техникэ, эрхэ байдалтай тааруулан шэнээр зохёохо хэрэгтэ хүдэлмэришэд эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг болоо. Энэ хэрэгтэ техническэ нормо зохёолгын ниитын бюро ехэ үүргэ дүүргэнэ. Бюрогой хүдэлмэридэ хабаадалсадаг, тэдэнэй эдэбхитэй гэшүүд болоhон хүдэлмэришэд ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ нөөсэ арга боломжонуудаа элирүүлэн хэрэглэнэ.

Бии байгаа арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэхын тула модо бэлэдхэлгын бригаданууд томодхогдожо, ажахын тоосоондо оруулагдажа эхилээ. Ажалай шэнэ эмхидхэл хүдэлмэришэдэй эдэбхи үүсхэл дээшэлүүлхэ ондоо эрилтэ табиба. Ажахын тоосооной томодхогдоhон бригаданудай хүдэлмэри зүбөөр согсолхын тула экономическа шэнжэлгын ниитын бюро эмхидхэхэ шухала болоо. Иимэ бюро предприятиин түсэблэлгын таhагай хүтэлбэреэр бригаданудай технико-экономическа үрэ дүн согсолхо, шэнжэлхэ уялгатай юм. Тиигэжэ ажалай бүтээсэ бүри дээшэлүүлхэ, тэрэнэй эмхидхэл улам hайжаруулха арга боломжонууд элирүүлэгдэхэ ушартай. Ниитын бюрогой гэшүүд юрын модошод юм. Тэдэнэр экономическа хүдэлмэридэ хабаадалсажа, үйлэдбэрине хүтэлбэрилхэ онол арга шудалалсадаг болоо.

Арадай хиналта үйлэдбэрине хүтэлбэрилгэдэ хабаадалсалгын ондоо нэгэ арга зам болоно. Леспромхозоймнай арадай хиналтын гол бүлэг 15 хүнhөө бүридэнхэй. Гадна цехэй 2 бүлэг, хоёр пост эмхидхэгдээ.

Үйлэдбэрине хүтэлбэрилгэдэ профсоюзай организациин дүүргэхэ үүргэ тон ехэ. Профсоюзууд үйлэдбэриин олон асуудал шиидхэнэ. Социалис мүрысөө эмхидхэн дэлгэрүүлхэ, үрэ дүнгүүдыень согсолхо, түрүүшүүлые урмашуулха асуудал шиидхэлгэдэ профсоюзай эдэбхитэд хабаадалсана. Мүн профсоюзай организациин түлөөлэлгэгүйгөөр хүдэлмэришэдэй разряд дээшэлүүлхэ, мэргэжэл шадабари тодорхойлхо асуудал шиидхэгдэдэггүй гээшэ.

Манай леспромхозой рабочком ВОИР-ой болон научно-техническэ бүлгэмүүдэй ажал ябуулга хүтэлбэринэ. ВОИР-ой эхин организацида 55 хүн тоологдодог, эдэбхиитүүлэй гурбан комплексно бригаданудтай. Тэдэнэй эдэбхи үүсхэлтэ ажал ябуулhанай ашаар леспромхозой хүдэлмэришэдэй долоодохи хүн бүхэниинь уралан нарижуулагша болоо.

НТО-гой эхин организаци 45 хүнhөө бүридэнхэй. Тэрэ 4 секцитэй юм. Модо бэлэдхэлэй секци тэдэнэй дундаhаа эгээл hайн ашаг үрэтэйгөөр ажаллана. Леспромхозой бригаданууд модо бэлэдхэhэн участогуудаа лесхозуудай түлөөлэгшэдтэ өөhэдөө тушаадаг болоо. Тэдэнэр иимэ уялгатай болоходоо, ой соо ариг сэбэрые наринаар сахина, ургажа байгаа залуу модые олоор гэмтээнэгүй. 1973 онhоо эхилжэ манай леспромхоздо «Забайкаллес» нэгэдэлэй модо бэлэдхэлэй түрүү дүй дүршэлэй hургуули эмхидхэгдэhэн юм. Энэ hургуулида хабаадагшад манай бригаданудай модо бэлэдхэхэдээ залуу модые гэмтээхэгүй, ой тайга соо ариг сэбэр сахиха дүй дүршэлыень шудална.

Модо шэрэлгын секци үйлэдбэриин хэдэн шухала асуудал шиидхээ. Модо шэрэдэг жолоошодой бригада эмхидхэхэ, экипажнуудые томодхохо гэhэн тэдэнэй дурадхал үйлэдбэридэ ехэ аша туhатай байба. Мүн секци машина, механизмуудай заhабарилгые оньhожоруулха арга бэдэрнэ. Эдэ бүхы асуудал шиидхэлгэдэ хүдэлмэришэд олоороо эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Тэдэнэй эдэбхи үүсхэл бүри дээшэлүүлхын тула ниитын конструкторско-технологическа бюро эмхидхээ hаа, таарамжатай байха hэн гэжэ hанамжалнабди.

Эдэ арга замуудые хэрэглэхэдээ, үйлэдбэри хүтэлбэрилгэдэ залуушуулые хабаадуулха тухай мартанагүйбди. Леспромхозоймнай хүдэлмэришэдэй хахадhаа олонхинь 30 наhа хүрөөдүй, hаял хүрэжэ ябаhан залуушуул юм. Тэдэниие ажалда дүршүүлхэ, үйлэдбэриин ёhотой эзэд байхаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэмнай hурган хүмүүжүүлэгшэд Б. Г. Осадчих, В. П. Парамонов, В. С. Щукин, О. П. Семенов, Н. Г. Астраханцев болон бусад ехэ туhаламжа хүргэнэ.

«КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэрине бэелүүлхэбди» гэhэн асуудал леспромхозой коллективэй хамтын суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ hэн. Энэ суглаан дээрэ залуу хүдэлмэришэдэй дурадхалаар модо шэрэлгын комсомол-залуушуулай экипаж эмхидхэхэ тухай шиидхэбэри абтаhан юм. Александр Бодуновой даадаг 5 хүнhөө бүридхэгдэhэн энэ экипаж яhала hайнаар ажаллажа эхилээ.

Леспромхозой партийна, профсоюзай, комсомолой организацинууд залуу мэргэжэлтэдэй соведэй, ниитын таhагуудай, техническэ мэдээсэлэй таhагай хүдэлмэридэ модошодые олоор хабаадуулха, эдэбхи үүсхэлыень дээшэлүүлхэ асуудалда анхарна.

Манай леспромхозой хүтэлбэрилэгшэд, партийна, профсоюзай организацинууд хүдэлмэришэдэй эдэбхи үүсхэлдэ түшэглэн, коллективэй үйлэдбэриин, социально-экономическа зорилгонуудые дүүргэхэ байhандаа найдана.

С. СОЛКИН,
Хурамхаанай леспромхозой ахамад инженер.

МҮРЫСЭДЭГ ХАЛААНАЙХИД

Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадай ээрэлгэ-нэхэлгын уужам ехэ цех. Хэдэн зэргэлээгээр табигдаhан станогуудай шааяан замханагүй. Элдэб үнгэтэй, гоё угалза хээтэй зузаан бүд ноохоор нэхэжэ байhан залуу басагад, эхэнэрнүүд...

Пальтогой «Северянка» гэжэ драп нэхэжэ байhан Анна Федорова захын станок дээрэ ажалладаг Мария Кушнаревада хандан:

— Кварталайтнай түсэб хэр ябажа байнаб. Мүнөө та уридлажа гарахатнай ха, — гэбэ.

— Мэдэнэгүйб даа. Хоёрдохи халаанайхид яhала hайн ябана гэлсээ hэн. Юуншье hаа, манай бригада эрхимлэхэ бэшэ гү...

Эдэ хоёр нэхэгшэд тус цехтэ ажаллажа эхилhээр үниинэй, нилээд дүршэнхэй юм. Мүнөө тэдэнэр ГПТУ-гай hурагшадые дахуулан, дүршэл, онол аргадаа hурган хүдэлмэрилнэ. Үйлэдбэриингөө ашаг үрые дээшэлүүлжэ, продукциингаа шанар улам hайжаруулхын түлөө тэмсэжэ байhан коммунис ажалай энэ бригадада дүршэлтэй, бэлиг шадабаритай нэхэгшэд олон. Жэшээлбэл, Надежда Дятлова, Ольга Новолодская, Галина Буруева, Альбина Мокеко, Любовь Коговицкая, Наталья Пахомова, Лидия Ефимова, Татьяна Батурина гэгшэд мүнөө түрүүшын хахад жэлэй түсэб дүүргэхэ дүтэлөөд байна.

— Манай басагад, эхэнэрнүүд ажалайнгаа бүтээсэ гол түлэб станогуудаа hаадгүй хүдэлгэhэнэй, шэнэ онол арга шудалhанай ашаар дээшэлүүлнэ. Цехтэмнай hара, квартал бүхэндэ шахуу бүтээсэ ехэтэй шэнэ түхэлэй станогууд тодхогдожо, hэлибэн шэнэлэгдэнэ. Иимэ машинада хүдэлхын тула алишье талаhаа бэлэдхэлтэй байха хэрэгтэй. Зүгөөр манай коллективэй нэхэгшэд ямаршье машинада ажаллахаар дүршэнхэй. Иимэл хадаа даабаряа жэншэдгүй дүүргэнэ, — гэжэ халаанай мастер Павел Тарасевич магтан хэлээ hэн.

Цех соо станогуудай абяан замханагүй. Нэхэгшэд ээрэдэhэн утаhанай тоогүй олон hабагшаар hубилгдажа байхыень хёрхоор хаража, таhарhыень тэрэ доронь залгаадхина.

Эндэhээ бэлэдхэлэй цехтэ ороходо, утаhа ээрэдэг басагад баhал тухагүй ажаллажа байба.

— Манай ажал баhал өөрын онсо илгаатай. Нэхэгшэдые утаhаар таhалдуулхагүйн тула оролдонобди. Валентина Минеева, Мария Савельева гэгшэд оройдоол хоёр-гурбан жэлэй туршада ажаллажа байбашье, даабаряа ходо дүүргэнэ. Иимэ түрүүшүүл манайда олон даа, — гэжэ Евгения Макарова баяртайгаар хэлээ бэлэй.

Мүнөө дурсагдагша комбинадай энэ цех соо ажаллажа байhан түрүүшын халаанай нэхэгшэд, утаhа ээрэгшэд хоорондоо мүрысэн хүдэлмэрилжэ, хараалагдаhан түсэбөө, абаhан социалис уялгаа болзортонь сүм дүүргэхын түлөө, мүн продукциингаа шанар hайжаруулжа, ажалай бүтээсэ, үйлэдбэриингөө ашаг үрэ дээшэлүүлхын түлөө хамаг хүсөө элсүүлэн ажаллажа байна.

Вл. ЖИГЖИТОВ

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: утаhа ээрэгшэд (зүүн гарhаа) В. Минеева М. Савельева хоёр ажалдаа.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

Бэшүүрэй аймагай «Новосретенский» совхозой залуу тракторист Иван Николаевич Селивановые hаяхан партиин райкомой бюро КПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар абаба. Комсомолой гэшүүн Иван Селиванов 1975 ондо Бага-Куналейн СПТУ дүүргэжэ, механизаторай мэргэжэлтэй болоhон юм. Урданшье совхоздоо hайнаар хүдэлhэн, мүнөө ажахынгаа түрүүшүүлэй зэргэдэ ябана. Тиимэл хадаа манай партиин зэргэдэ абтаба ха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: залуу коммунист И. Н. Селиванов.

П. ЖАПОВАЙ фото.

КПСС-эй РАЙКОМУУДhАА МЭДЭЭСЭНЭ

КОМИССИ БИИ БОЛГОГДОБО

КПСС-эй XXV съезд арбадахи табан жэлые ашаг үрын, шанарай табан жэл гэжэ соносхоо hэн. Тиимэhээ партиин съездын hүүлдэ КПСС-эй ЦК-гай абаhан «Продукциин шанарые комплексно аргаар хүтэлбэрилхэ системые зохёон бии болгохо, нэбтэрүүлхэ талаар партийна организацинуудай болон ажалшадай коллективүүдэй хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай» тогтоол съезд дээрэ тодорхойлогдоhон хараа шугамай бодото бэелэлэй эхин мүн.

Продукциин шанар hайжаруулха асуудал мүнөө үедэ манай республикын партийна, советскэ, ажахын органуудай, организацинуудай, эмхинүүдэй онсо анхарал доро байна. КПСС-эй Сэлэнгын райкомой тогтоолой ёhоор, аймагай промышленна предприятинуудта продукциин шанарые комплексноор хүтэлбэрилхэ системые зохёожо, нэбтэрүүлхэ зорилготой комисси бии болгогдобо. Түрүүлэгшээрнь партиин райкомой секретарь А. А. Воронин баталагдаа.

ҮҮРГЫЕНЬ УЛАМ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

Мухар-Шэбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой партком бригаданудай партийна эхин организацинуудай нүлөөлхы үүргые дээшэлүүлхын тулада горитой хүдэлмэри ябуулна. Бригаданудай бүхы партийна организацинуудта КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ асуудалда зорюулагдаhан хамтын суглаанууд үнгэргэгдөө.

Парткомой заседанинууд дээрэ партийна эхин организацинуудай секретарьнарай тоосоонууд саг үргэлжэ шагнагдажа байдаг болонхой. Партком 2—3 hара соо нэгэ удаа секретарьнараа суглуулжа, партийно-эмхидхэлэй, ниитэ-политическэ хүдэлмэриин асуудалнуудаар семинарнуудые үнгэргэжэ байдаг. Иимэ hуралсалай холын хараатай түсэб табигданхай.

Бригаданудай партийна организацинуудай нүлөөлхы үүргые саашадань дээшэлүүлхэ талаар колхозой парткомой ябуулhан хүдэлмэрине КПСС-эй Мухар-Шэбэрэй райком hайнаар сэгнэхэ зуураа, үшөөл ушардаг байhан зарим тэды дутуу, дунданууд тухайнь онсо зааба.

Дутуу дундануудые дары усадхахада нүлөөлхэ тогтоол КПСС-эй Мухар-Шэбэрэй райкомой бюро баталан абаба.

ЭМХИДХЭЛЭЙНГЭЭ ХҮДЭЛМЭРИИЕ hАЙЖАРУУЛХА

КПСС-эй Хойто-Байгалай райкомой бюро «Аймсоведэй гүйсэдкомой ябуулжа байдаг эмхидхэлэй-ниитэ хүдэлмэри тухай» асуудал зүбшэн хэлсэбэ. Энэ заседани дээрэ гүйсэдкомой хүдэлмэридэ ушардаг байhан олон дутуу дунданууд элирүүлэгдээ.

Аймгүйсэдком үйлэдбэриин тон шухала асуудалнуудта бага анхарал хандуулна. 1975—1976 онуудта гүйсэдкомой заседанинуудай үзэмжэдэ табигдаhан 69 асуудалай 8-ниинь лэ үйлэдбэридэ сэхэ хабаатай байгаа бшуу. БАМ барижа байhан организацинуудта анхарал тон багаар хандуулна гээд КПСС-эй райкомой бюрогой абаhан тогтоол соо сэхэ заагдана.

Гадна ниитын эмхинүүдые хүтэлбэрилхэ үүргэеэ аймгүйсэдком ехэ ханамжагүйгөөр дүүргэнэ. Эхэнэрнүүдэй соведүүдэй, нүхэрэй сүүдүүдэй, үйлсэ болон гэрэй комитедүүдэй, hайн дуранай арадай дружинануудай хүдэлмэридэ гүйсэдком анхарнагүй.

Эдэ дутуу дундануудаа дары усадхаха эрилтэ партиин райкомой бюрогой зүгhөө табигдаба.

ЗУҺАЛАН ДЭЭРЭ

Загастай голой эхиндэхи ондоли мүлhэн хайлажа захалаа хэбэртэй, холопоо мушхаран, булангиртан урдана. Энэ голой эрье зүбшан годирhон дардам харгытаар саашалха бүримнай, Шарап Бальчиновай даадаг отарын зуhалангай байра харагдажа захалба. Дүтэлэн ерэхэдэ, хониишон Шарап Бальчинов газаагаа юушьеб дархалжа, тухагүй байба.

Колхозойнгоо ахамад зоотехник Петр Малановтай ажал тухайгаа хөөрэлдэhэнэй удаа, ойро тойрохоно бэлшэжэ байhан hүрэг тээшэ яаралтай ошожо:

— Зуhаландаа гараhаар бараг байнабди. Хонид hаял ногоондо садажа захалаа. Хурьгадшье бараг. Эхэтэйгээ хамта бэлшээгдэнэ, — гээд асуудалдамнай харюусаhан мэтэ хөөрэбэ.

— Хонидойтнай ноохон хэдыдэхи классай гээшэб?

— Нэгэдэхи. Мүнөө жэл «сагаан алтан» гээшэмнай нёдондонойхиhоо hайн байха аабза, — гэжэ найдангяар мэдүүлээ hэн.

Шарап Раднаевич Бальчиновай гурбан жэлэй дүнгүүдые согсолон тооложо үзэбэбди. Энэ хугасаа соо тус бригада 6000 килограмм шахуу нарин ноохо гүрэндэ тушааhан байна. Тиихэдэ түрүүшын жэлhээ эхэ хонин бүриhөө хурьга түлжүүлжэ, зуутанай зэргэдэ оролсоhон, дүршэлтэй хонишодой нэгэн болоhон байна.

Шарап Раднаевич гурбан жэлэй саада тээ—hүрэг хони даажа абахаhаа урид дархан ябаhан юм. Хонишодой дуталдахада, колхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэдэй дурадхалаар тэрэ эхэ хонидые даажа абаhан. Хониндо орохоhоо урид тэрэ хани нүхэр Эммэтэйгээ хони харууhалха тухай яhалашье хөөрэлдэhэн байха. Хони харууhалха гээшэ гайтай даа. Хонишодой мэргэжэлэй нюусые мэдэхэ хэрэгтэй бшуу.

— Шарап Раднаевич, та хонин ажалда гурбан жэл соо хүдэлжэ байнат. Теэд ямар аргаар жэл бүри hайн амжалта туйлана гээшэбта?

— Һүрэг хони даажа абаhан хадаа хонишондо адли хүдэлхэ ёhотой. Түрүүшынгээ жэл абиртаа hэм. Энэмнай модо сабшаха, харуулдаха, гэр бариха ажалда адли бэшэ, нилээд хүшэр шуу. Халта хадуурбалшни, хонид тураха, зүдэрхэ. Илангаяа түл түрэсынь үедэ бүришье орео бэрхэ байгаа, — гэжэ тэрэ сэхэ руунь мэдэрээ hэн.

Бальчинов түрүүшынгээ жэлдэ зуун эхэ хонин бүриhөө 90 хурьга абаа юм гэжэ колхозой ахамад зоотехник урид хэлээ hэн. Бальчиновтан 1974 ондо эхэ хонин бүриhөө хурьга абаа. Эхэhээнь hалгаагдаха үедэ хурьган бүхэнөө 20 килограмм шэгнүүртэй болгоhон байгаа. Ехэ хонин бүриhөө 3,3 килограмм ноохо хайшалаа.

Тэрэ юhэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ hайн амжалта туйлаа. Баhал хонин бүриhөө хурьга абаhан, 3,5 килограмм ноохо хайшалhан байна. Бальчиновай бригада мүнөө хэзээ хэзээнэйхиеэ оролдосотойгоор, урма баяртайгаар хүдэлнэ. Загастайн дунда hургуули дүүргэhэн Света басаганиинь түрэлхидтөө үдэр бүри туhална, хонишоной мэргэжэлдэ hурана.

Арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ Бальчиновтан бүришье hайн амжалта туйлахаар. Мүнөө хонин бүриhөө 100 хурьга абанхай, үхэл гарзада оруулангүй түлжүүлжэ, нажарай хүхэ ногоон дээрэ гаргабал даа.

— Энэ нүхэрнай урагшаа hанаатай, өөрынгөө hанал бодолдо этигэнги, ажабайдалдаа тодорхой зорилго табиhан, ушар ёhо мэдэхэ хүн юм, — гэжэ Петр Мала[...] энэ хонишон тухай хэлээ [...]

Дүршэлтэй хонишон [...] рап Бальчинов ямар [...] шэнэ юумээр, түрүү [...] аргаар хододоо hонирх[...] байдаг, эрхим малшадай [...] дүршэлые халан абадаг [...] шалтай. Сүлөөтэй сагай [...] раал hаа, тэрэ мүрысэ[...] байhан хонишодтоо айл[...] жа, ажал тухайгаа [...] ярилдаад, сэдьхэлээ хана[...] ерэдэг. «Зуу дахин шаг[...] дууланхаар, нэгэ дахин [...] дээрээ хараhан дээрэ» [...] тэрэ хэлэдэг. Энэ нүхэр[...] Юрөөгэй суута хонишон [...] тыд Гармажаповна Ба[...] ракцаевагай отарада ха[...] дахин ошожо, ажалай [...] нюусатай танилсаhан, [...] раhан үзэhэнөө газетэдэ [...] бэшэhэн байха. Шарап [...] гай суута хонишодой ту[...] онол арга нэбтэрүүлhэ[...] ашаар hайн амжалтануу[...] жэл бүри туйлана.

— Табан жэлэй түрүү[...] жэлдэ манай бригада [...] хонин бүриhөө 100 хур[...] түлжүүлхээр уялга [...] хай. Хонин бүриhөө [...] килограмм ноохо хайша[...] хурьгадаа эхэhээнь hалга[...] үедөө шэгнүүрыень 22 [...] лограммда хүргэхэ зо[...] табинхайбди, — гэжэ [...] хэлэнэ.

Хараалагдаhан зори[...] нуудаа бодото дээрэнь [...] лүүлхын тулада горитой [...] оролдолго гаргаха ба[...] ниинь мэдээжэ. Бэрхэши[...] нүүдэй ушараашье hаань, [...] дахи зорилгонуудаа бэел[...] хэ байhандаа этигэнхэй. [...] нөө зуhаландаа нүүжэ [...] байхадаа, хонидоо ного[...] hайса бэлшээнэ. Бэлшэ[...] байнал гээд хонидоо [...] дүүрэн табижа огто бол[...] гүй. Бэлшээриеэ гамтай[...] сагай уларилые хар[...] абажа хэрэглэдэг юм. Хо[...] доо бэлшээгээд, уhалаад [...] хэли үдэрөө үнгэргэдэг. [...] Зуhаландаа нүүжэ [...] хашаа хорёо, шүргэ, хү[...] хобоо болон бусадшье ха[...] сэлнүүдээ hайса заhабаря[...] Хонидойнгоо үргэн ехэ [...] шалта hайнаар заhабари[...] бэлдээ юм. Тэрэгүй [...] hалхита аадарай гү. [...] мүндэрэй оробол, хонид[...] илангаяа хурьгад шэрбэг[...] жэ, нилээд бэрхэшээл [...] руулжа болохо ха юм.

— Мүнөө хонишодой [...] hайн шанартайгаар ажал[...] шанга эрилтэ табигд[...] Хони үсхэбэрилгые эрхи[...] хэрэгтэ дутагдалнууд үн[...] үзэгдэнэ. Бии байгаа а[...] боломжоёо шадамараар, д[...] рэнээр хэрэглэхэ, ашаг о[...] той энэ hалбариие бүри [...] жөөхэ гээшэ бидэнэй най[...] хэрэг ха юм, — гэжэ [...] рап Раднаевич намдуухан [...] хөөрөө бэлэй.

Р. БАЛДАНОВ,
манай корр.

Сэлэнгын аймаг.
Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз.

СОЮЗНА РЕСПУБЛИКАНУУДТА

РСФСР:

УРГАМАЛНУУДТА — ХАМГААЛГЫН ГРАМОТА

Россиин дундада областьнуудhаа Арктика хүрэтэрхи газар дайда дээрэ шухаг модонуудай, ургамалнуудай тоо бүридхэл абаха хүдэлмэри СССР-эй Наукануудай академиин ботаническа институдай эрдэмтэд эхилбэ. Энэ шэнжэлгын үндэhэ hуури дээрэ РСФСР-эй Хара хүрьhэтэ бэшэ зоной ургамалнуудые сахин хамгаалха карта зохёогдохо юм. Энэ зоной хүдөө ажахые комплексноор хүгжөөхэ түсэбэй ёhоор тиимэ карта зохёогдохо болонхой.

Гүрэнэй хамгаалгада абтаhан 2.000 гаран объектнүүдые эрдэмтэд шэнжэлжэ, согсолбори зохёохо болоно. Шэнэ картань РСФСР-эй Хара хүрьhэтэ бэшэ зоной нэгэдэмэл атласта ороно.

УКРАИНА:

ШЭНЭ ФИЛЬТРНҮҮД

Промышленна предприятинуудта хэрэглэгдэhэн уhа сэбэрлэхэ мантан томо түхеэрэлгэнүүд Украинын химическэ машина бүтээлгын научно-шэнжэлгын институдта бэлдэгдэбэ. Урид гаргагдаhан түхеэрэлгэнүүдтэй адлирхуу байбашье, тэрэнэй бүтээсэнь хоёр дахин дээгүүр юм.

Житомирско областиин Бердичевскэ машина бүтээлгын «Прогресс» гэжэ заводто шэнэ түхеэрэлгэнүүд — фильтрнүүд бүтээгдэн гаргагдана. Байгалай целлюлозын завод тиимэ фильтрнүүдтэ захил хэhэн түрүүшын предприятинуудай нэгэн болоно.

ЛИТВА:

ВИТАМИНТАЙ ТЭЖЭЭЛЭЙ КОНВЕЙЕР

Литвада бэлэдхэгдэдэг ногооной гурилай гурбанай нэгэ хубиие Шилутска районой гаргадаг юм. Мүнөө тэндэ шэнэ ургасын ногоогоор витаминтай тэжээл бэлэдхэжэ эхилбэ. Эндэхи Неман мүрэнэй шадархи hайжаруулагдаhан сабшалан дээрэhээ hүүлэй үедэ жэлдээ 3—4 дахин ургаса абадаг болонхой.

Байгша ондо бүри ехэ ургаса хуряагдахаар түсэблэгдэнэ. Сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ талаар эрдэмтэдэй дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлжэ, эндэхи таряашад гектар бүриhөө 6 тонно хүрэтэр ногооной витаминтай гурил бэлэдхэхэ зорилготой.

МОЛДАВИ:

СОРГО—ЭРХИМ ТЭЖЭЭЛ

Сорго тарилгын хүдэлмэри республикын таряашад дүүргэбэ. Энэ жэл 35 мянган гектарта тиимэ ургамал таригдаа. Энэнь нёдондонойхиhоо 5 дахин ехэ болоно. Һүүлэй жэлнүүдтэ республикын таряашад энэ ургамалай «амтые hайнаар таниhан» байна. Ушарынь юуб гэбэл, сорго шанга наранда ехээр гандадаггүй байха юм. Тиимэл хадань тэрэниие «поливой тэмээн» гээд нэрлэhэн байгаа. Гектар бүриhөө соргогой 75 центнер орооhо суглуулжа болохо юм.

Хуряалгын үедэ соргогой ороохон ехээр гээгдэдэг юм. Тиимэhээ тэрэниие миил сабшажа, малай тэжээлдэ хэрэглэхэ гэжэ мэргэжэлтэд дурадхаба. Тиихэдэ гектар бүриhөө ашаг үрэ ехэтэй 220 центнер моно-тэжээл абтаха болоно. Энэнь 68 центнер обёосой жэшээтэй.

АРМЕНИ:

КОМПЛЕКС ТУШААГДАА

Шэрдэлгын шэнэ цехэй ашаглалгада оруулагдахада, «Армэлектродвигатель» нэгэдэлэй 4А серийн электродвигательнүүдые бүтээн гаргадаг Ереванай комплексын барилга дүүргэгдэбэ. Тиигэжэ байгша ондо 618 мянган электродвигатель бүтээн гаргаха аргатай болоо. Энэнь үнгэрэгшэ табан жэлэй туршада бүтээгдэhэнhөө 1,5 дахин олон болоно.

«Армэлектродвигатель» нэгэдэл иимэ түхэлэй машинануудые бүтээдэг эгээл томо предприятинуудай нэгэн юм. Эндэ бүтээгдэдэг продукциин 90 гаран процентдэнь Гүрэнэй эрхим шанарай тэмдэг олгогдонхой.

ЭСТОНИ:

ҮНЭҺӨӨР ХАРГЫ БАРИНА

Эстониин хүдөө нютагуудай харгынуудые шэнэдхэн заhабарилгада сланцын үнэhэн хэрэглэгдэдэг болобо.

Үнэhэ сасаха түхеэрэлгэтэй автоцистернэ хүүшан харгыгаар ябана. Хойноhоонь юрын культизаторнуудые шэрэhэн хоёр трактор ябажа, сасагдаhан үнэлэ газарай хүрьhэнтэй худхана. Удаань — ургамалнуудые уhалдаг машина, колоннын түгэсхэлдэ — хүндэ пневмокаток шэрэhэн трактор. Тэдэнэй үнгэрhэн хойно урдань шорой тооhотой байhан харгын оронд жэгдэхэн «утаhан» харагдана. Сланцын үнэhэ хэрэглэжэ хэhэн харгы бетоноор хушагдаhанhаа дутуугүй болоно гээд тодорхойлогдоно.

Иимэ аргаар харгы барихада, үнэ сэнгынь тон хямда болоно. Эндэ харгы барилгын тусхай машина хэрэглэгдэнэгүй. Эстониин мэргэжэлтэдэй зохёоhон технологёор харгы барилгын хүдэлмэри ямаршье уларилтай сагта урагшатай ябуулжа болохо юм.

(ТАСС)

Загаhа барилгын флодой Аджариин управлениин «СЧС-111» гэhэн сейнерэй экипаж түсэбөө үлүүлэн дүүргэжэ, социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Тэдэнэртэ тусхай вымпел барюулагданхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: зүүн гарhаа «СЧС-111» сейнерэй экипажай гэшүүд, социалис мүрысөөнэй түрүүшүүл Георгий Пурпуриди, Джонди Гогебашвили, Владимир Мовсесли гэгшэд.

ТАСС-ай фотохронико.

БАТА НЭГЭДЭЛ, НЯГТА ЖАГСААЛ

(Түгэсхэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта).

Социалис хани нэгэдэлтэ [...]оронуудай эрид шанга, за-[...]ан сэхэ гадаадын политиче-[...]кэ ажал ябуулгын ашаар [...]дэнэй хүсэ шадалай ба нэрэ [...]үндын дээшэлhэнэй, импе-[...]ализмда эсэргүү, түрүү [...]элтэй дэлхэй дээрэхи бүхы [...]үсэнүүдэй ажал ябуулгын [...]эохитэй болоhоной ашаар [...] найрамдалай, демокра-[...]тиин ба социализмын аша [...]упада ехэ хубилалтанууд [...]олоо. Ниитын ондо ондоо [...]игуулалтатай гүрэнүүдэй [...]галан гуримаар зэргэ ор-[...]охо гол ёhонууд уласхоо-[...]ндын харилсаануудта улам [...]атадхагдажа байна.

[...]Шахардуу байдал hула-[...]уулгада туйлагдаhан ам-[...]алтануудые батадхаха, бү-[...]мжэтэй hайн энэ хэрэгые [...]ашадань хүгжөөхэ шухала [...]кэ КПСС-эй Центральна [...]омитет, Совет правительст-[...] тоолоно. Эб найрамдалай [...] уласхоорондын харилсаа [...]бооной түлөө. XXV съезд-[...] КПСС-эй ЦК-гай тоосоо [...] элидхэл дотор найруулаг-[...]лан арадуудай сүлөөтэ ба [...]ез дааhан байдалай түлөө [...]ашанхи тэмсэлэй програм-[...] соо имэ хараа бодол [...]оигданхай.

[...]Буу зэбсэг бүтээн гаргал-[...]е болюулха, сэрэгэй гар-[...]шануудые хороохо, буу [...]сэгүүдые хуряаха гээшэ [...] шухала зорилго болоно. [...]галан байдалай аша туhа-да ядерна [...]эhэлэлгэ газар доро хэхэ тухай СССР-эй, США-гай хоорондохи договорто нүхэр Л. И. Брежнев гар табихадаа, энээн тухай онсолон тэмдэглээ hэн.

Советскэ Союзай газар дайдын ехэнхи хубиин Ази түбтэ байдаг дээрэhээ энэ түбидэхи байдалаар hонирхонгүй байжа шадахагүйбди гээд оратор үргэлжэлүүлбэ. Ази түбидэ аюулгүй байдал хангаха асуудалнуудта манай парти, манай гүрэн тон ехэ харюусалгатайгаар хандана. Азида амгалан байдалай, арадуудай хани хүршэ ёhоор ажаhуулгын түби болохо шадаха, болохошье ёhотой.

Эб найрамдалта политика бэелүүлхэдээ, Хитадай харилсаанда КПСС, Совет правительство залан сэхээр хандана. Социализмын, эб найрамдалай хэрэгтэ дайсан харша шэглэл болохо маоизмтай саашадаашье эбсэшэгүйгөөр тэмсэхэбди. Совет хүнүүд Монгол аха дүүнэртэеэ hанал нэгэтэй. МНР-эй бэеэ даагаhан, дулдыдангүй бэшэ байдал эбдэршэгүй юм. Монгол арадай хүсэл зориг, совет-монгол эбдэршэгүй холбоо барисаан, аха дүү социалис оронуудай харилсаан энээнэй эшэ үндэhэн болоно.

Гэхэтэй хамта, Хитадтай харилсаагаа гуримшуулан hайжаруулхын түлөө Советскэ Союз оролдоно гэжэ мэдүүлhэн байхабди. Хоёр оронон арадуудай үндэhэн аша туhада, эб найрамдалай ба социализмын аша туhада эдэ бүгэдын туйлагдаха аргатай байhан гол ёhонууд XXV съезд дээрэ үшөө дахин батадхагдаа hэн. Хитад тала үгэеэ хэлэхэ ёhотой.

Ази түбидэ, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал ба аюулгүй байдал бэхижүүлгэдэ Монголой Арадай Республикын оруулhан хубитые, сүлөөтэ бэеэ даагаhан байдалайнгаа түлөө арадуудай тэмсэлтэй таанадай hанал нэгэтэй байhые манай парти, арад үндэрөөр сэгнэнэ гэжэ танай съездын трибуна дээрэhээ тэмдэглэхэ хүсэлэнтэйб гээд Ф. Д. Кулаков тэмдэглээ. Коммунис хүдэлөөнэй, мүнөө үеын революционно бүхы хүсэнүүдэй нэгэдэл бэхижүүлгэдэ Монголой Арадай революционно партиин эдэбхитэй үүргэ дүүргэжэ байhыень совет коммунистнууд үндэрөөр сэгнэнэ.

Совет-монгол хани барисаанай бүри hайн, баян дэлгэр үрэ дүнгүүдые үгэхынь тула, энэ хани барисаанай монгол ба совет арадуудай аша туhада, дэлхэйн социализмын аша туhада найдамтайгаар албалхынь тула Советскэ Союзай Коммунис парти саашадаашье бүхы юумэ хэхэ юм гэжэ Ф. Д. Кулаков түгэсхэлдөө хэлэбэ.

Ф. Д. Кулаковой хэлэhэн үгэ анхаралтайгаар шагнагдажа, альга ташалгаар нэгэнтэ бэшэ угтагдаа.

• • •

МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Ю. Цеденбалай хэhэн МНРП-гэй ЦК-гай тоосоото элидхэлые, МНРП-гэй Центральна шалгалтын комиссиин тоосоое съездын делегадууд июниин 15-да зүбшэн хэлсэhэн байна. МНРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, партиин Улаан Баатарай горкомой нэгэдэхи секретарь Б. Алтангэрэл, суута оёдолшон, МНР-эй Ажалай Герой Ц. Амгалан, МНРП-гэй Дорнод аймагай комитедэй нэгэдэхи секретарь Я. Тойвго, Ара-Хангайн аймагай Таряатын сомоной намын үүрэй секретарь Б. Нямаиямбу болон бусад делегадууд съезд дээрэ үгэ хэлэбэ.

Гадаадын хэдэн делегацинуудай толгойлогшонор суглаагшадаар хани халуунаар угтагдан, үгэ хэлэжэ, МНРП-гэй XVII съездые амаршалhан байна.

Аха дүү партинуудай делегацинууд МНРП-гэй XVII съездэ дурасахаалта бэлэгүүдые барюулаа. СССР-эй арадай уран зураашан П. Т. Мальцевай «Улаан талмай. Лениндэ» гэhэн зураг Советскэ Союзай Коммунис партиhаа съездэ барюулагдаба.

Съезд июниин 16-да хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлээ.

Ажалшадай элүүрые хамгаалха хэрэгтэ Монголой Арадай Республикада саг үргэлжын ехэ анхарал хандуулагдажа байдаг. Хэдэн олон эмхи зургаанууд байгуулагданхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Баатар хотын түбэй клиникын отделениие даагша Д. Амарсанаа.

МОНЦАМЭ—ТАСС-ай фото.

НОМОЙ ШЭНЖЭЛЭЛ

«ТАРЯАТЫН hУРГУУЛИДА»

[...]ИМЭ НЭРЭТЭЙГЭЭР [...] зохёолшо Платон Ма-[...]шиновай шэнэ роман [...]гдээ. Дэлхэйн түрүү-[...] дайнай урда тээхи бу-[...] нютаг тухай тэрэ зо-[...] соо хэлэгдэнэ. Тэрэ [...] Зүлхэ мүрэн дээрэ бо-[...] суута үйлэ хэрэг [...] хүдэлмэришэн ан-[...] сэдьхэл доhолгожо [...] Тэрэ үйлэ хэрэг Эр-[...] губернидэ ажаhуужа [...] буряадуудай нюта-[...] дүтэ болоо hэмнай [...] манай гол геройнуудай [...] багша Тимофей Боль-[...] Эрхүүгэй багшанарай [...] дүүргээд, Таряа-[...]ургуулида ерэhэн баг-[...] дүрэ зураг номой ту-[...] хуудаhанhаа эхил-[...]шагшын анхарал та-[...] Ургажа байhан үетэ-[...]дьхэл бодолой хүмүү-[...] уран зохёолшо [...] үгэхэ гэжэ hэдэнэ. [...] хүнүүдые хүмүүжүүл-[...] политическэ хурса [...]онь нютагай баяшуу-[...]үгhөө эсэргүүсэлтэтэй [...] юм.

[...] нютагай буряа-[...] байдал хүшэрхэн [...] даа: үгытэй ядуу ажа-[...] Шадан ноёнон [...] тэдэниие hабартаа [...] адханхай hэн.

[...]тын hургуули ню-[...] нэгэ үбгэжөөлэй гэр [...] тадаг байгаа. Боль-[...] эгээл түрүүн орожо [...] зуг татан зогсо-[...]ранхышаг ехэ таhал-[...]нда бэе бэе дээрээ [...]лдаhан шэнги, парга-[...]хигүйгөөр табяатай. [...] палааха дээгүүрнь [...] дэбтэрнүүдэй таhар-[...] бүри болошоhон бу-[...]рдаhан, мелэй бу-[...] хэбтэбэ. Тортог [...] дээдэ палааха-[...]аахайн шүлhэн hан-[...] Үглөөдэр hургуули [...] ёhотой, тэрэниие [...] hургэжэ болохогүй.

[...] лэ Тимофей Бо-[...]евич хүдэлжэ эхил-[...] хамагша эхэнэр-[...] харуулшанда хам-[...] партануудые эм-[...] болголсон табилсаба. [...] хүн аад, хамсыгаа [...]хёод, тухагүй ажал-[...]hан залуу хүбүүе [...] гайхангяар харана. [...] хорёошье hаа, ню-[...] гурбан hамгад багша-[...] ерэнэ. Багша [...] тэдэнэр үнэн [...] үтүүлнэ. Рома-[...] хуудаhанууд зохёо-[...] удхые харуулха хэ-[...]таа ехэ удха шанар-[...] гол удха юун [...] юрын хүнэй эр-[...]шэ, гэрэл тээшэ [...] болоно ха юм.

[...] хэшээлнүүд [...] Багша шабина-[...] гэртэ гэнтэ ерэдэг [...] банииоо. Буряад хүү-[...] эсэгэнэр удан [...] тэрэ [...] бүри хүлеэдэг бо-[...]

[...]ков хадаа түрүү [...]долтой, гуманис гу-[...] хүн. Хэдэн зуун [...] үргэлжэлhэн нойр-[...] хэрэгтэнь хү-[...]туhалха, эрдэм дэл-[...] гээшые өөрымни [...] хэрэг гэжэ тоолодог [...]адан ноёнои барла-[...] мэхэлэгдэжэ байhы-[...]туулхаяа оролдоно. [...] бөө, Шадан ноён [...] шадалтай [...]агшын ябадалда ду-[...] Хаанда харша [...] гаргана гэжэ хар-[...] тэрэ багшые ге-[...]рнаторто мүргэл [...]ектор Зардаев Та-[...]бэ. hуралсала [...]угаар ябуулна гэжэ [...] зэмэлхэ аргашьегүй [...]аев тэрэниие поли-[...] талаараа найдалгүй хүн гэжэ ноёдой тухиралтаар дээшэнь дуулгахаар шиидэбэ. Большаковой толгой дээрэ хаб хара үүлэн бөөгнэрэлдэн сугларба.

Нютагай хүдэлмэрилэгшэдэй суглаан болохо, тэндэ багша үгэ хэлэхэ гэжэ Монхой бөөгэй хүбүүнhээ Шадан дуулажархёод, засагай зургаануудта мэдүүлбэ. Тиигэжэ нюуса суглаа зарлаба гэжэ гэмнээд, тэдэнэр багшые барижа тушаагаа.

Роман соохи үйлэ хэрэгүүд Большаковой хабаадалгагүйгөөр саашадаа үргэлжэлнэ. Теэд тэрэмнай зоной зүрхэн соо, үгытэй гэр бүхэндэ үлэнхэй. Тушаагдаhан Дамбын hамган Могсоон гэгшэ Даша хүбүүндээ иигэжэ хэлэнэ:

— Манай багша ямар hайн hэм даа. Саашаа hураха гэжэ шамда захяа hэн.

Буряад hурагша Дашын дүрэ хүнэй дура буляамаар бэшээтэй. Даша—бэлигтэй хүбүүн. Бөөгэй хүбүүн Дарай тэрээндэ атаархана. Хоёр класстай hургуулида hураха аргагүй болохоор үйлэдэхыень Шадан ноён Дарайда заажа үгэнэ.

Хужарта нютагта хүдэлжэ байhан буряад багша Дашын бэлэдхэлые hайшаадагшье hаа, али болохоор урмашуулдагшье hаа, тэрэнэй hургуулияа орхижо, өөрынгөө hууринда бусахаар баадхаhан үйлэ хэрэгүүдые болюулжа шадаагүй.

Хоридохи зуун жэлэй эхиндэ байhан буряад hууринай ажаhуудалые зураглаха хэрэгтэ автор анхарал хандуулна. Отог отогоороо илгардаг гээгдэнги үзэл бодол буряадуудай сэдьхэлдэ бүхөөр шэнжэнхэй байгаа. Үгытэй буряадууд ноёд баяндай дарлалтые тэсэжэ, тэдэнhээ бүри мүhэн дулдыдаги hэн. Мүн баhа бөөнэрэй номнолhоо hүрдэн айдаг бэлэй. Аил бүхэндэ—үгытэй муу байдал. Гэбэшье байнбайн буряад зоной мэдэрэл hэрижэ, хүн гэhэн өөрынгөө нэрэ хүндын түлөө тэмсэлдэ ороо. Дашын эхые Монхой бөөдэ хүсөөр хадамнаhые харуулhан хуудаhан сэдьхэл хүдэлгэмэ. Даша айхабтар дураа гутажа, ехээр уурлаhандаа, агнууриин буугаар Шадан Монхой хоёрые бууджархёо.

Доржи дарга десятнигуудые дахуулаад, хүбүүе тушаахаяа ерэбэ. Тиихэдэнь Гоншог, Ринчин, Люба гэгшэд хүбүүе үмөөрнэ. Нютагай засагаархид сухариха баатай болоо. Шадан ноён Доржи даргада иигэжэ хэлэнэ:

— Бүтүүхэн орхиёл даа саашань.

Шаданиие сухарюулhан ушар хадаа тэндэхи зоной сэдьхэлдэ демократ багшын тариhан үрэhэнэй аша мүн гэжэ харахаар.

Номой гол геройнуудан сэдьхэлэй хүдэлөөе автор яhала hайнаар харуулhан байна. Гэбэшье бусад геройнуудайнгаа сэдьхэл бодолые автор гүнзэгыгөөр шэнжэлэн харуулжа шадаагүй.

Зүгөөр романай эдэ мэтын дутагдалнууд тэрэнэй удха шанарые доошолуулнагүй.

Буряад авторай романиие И. Асан бэлигтэйгээр оршуулаа. Оршуулагша зохёолой hайн талые тобойлгожо шадаа гэжэ hанагдана.

С. ЕСИПОВА,
РСФСР-эй Гэгээрэлэй министерствын национальна hургуулиин научно-шэнжэлгын институдай ахамад научна хүдэлмэрилэгшэ.

Монгол орондо бүтээгдэhэн гоё hайхан хиоэсүүд хариин олон оронуудта hайшаагдадаг. Лейпциг, Брно хотонуудта үнгэргэгдэhэн уласхоорондын яармагууд дээрэ тусхай шанда хүртэhэн «Алтан булаг» гэhэн хибэс илангаяа олоной hонирхол татадаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хибэс нэхэлгын цех соо.

ТАСС-ай фотохронико

Баргажанай аймагта

hААЛИШАДАЙ УУЛЗАЛГА

Аймагай газетын редакциин «Түхэреэн столой» дэргэдэ ажахынуудай hаалиин фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд сугларжа, зунай үедэ ехэ hү абахын түлөө юу хэхэ байhанаа лаблан хөөрэлдэбэ. Эндэ зорилгонууд тодорхойлогдоhон, дутуу дунданууд элирүүлэгдэhэн, сэхэ хөөрэлдөөн болоhон байна.

КПСС-эй райкомой секретарь Н. А. Ербанов, аймагай газетын редактор Н. И. Козулин, Баргажанай совхозой директор Н. Д. Шелковников, Шитханай совхозой директор В. П. Пуляевский, Бодонон совхозой парткомой секретарь М. А. Филиппов, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой hаалишан М. А. Базарова, бригадир Б. Х. Санданов, Бодонон совхозой фермые даагша И. А. Русакова болон бусад энэ асуудалаар үгэ хэлээ. КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь Л. Б. Раднаев уулзалга дээрэ үгэ хэлэжэ, hаалиин фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй урда табигдаhан ехэ зорилгонуудые тодорхойлон, социалис мүрысөө эмхидхэхэ, дутуу дунданuудые дары усадхаха талаар хэгдэхэ ажал тухай онсолон тэмдэглэбэ.

Үбэлэй hарануудта ажалдаа эрхим амжалтануудые туйлаhан бүлэг hаалишадта КПСС-эй райкомой ба аймсоведэй гүйсэдкомой Хүндэлэлэй грамотанууд барюулагдаhан байна.

БАЯРАЙ ОРШОН БАЙДАЛДА

Баргажанай леспромхозой клуб соо Баргажанай-Адаган hургуулиин hурагшадта паспорт барюулалгын үдэшэ үнгэргэгдэбэ. Уряалаар ерэhэн ажалай ветеранууд, Баргажанай-Адагай поссоведэй депутадууд, ниитын организацинуудай түлөөлэгшэнэр тэрээндэ хабаадалсаа.

Уран hайханаар шэмэглэгдэhэн зал соо сугларагшадай урда леспромхозой инженер А. Козлов «Совет паспорт» гэhэн В. Маяковскиин шүлэг, hурагша В. Попов «Манай герб» гэhэн Б. Пимей-чугай шүлэг уншаа.

hүүлээрнь аймсоведэй гүйсэдкомой дотоодын хэрэгүүдэй таhагай начальнигай орлогшо М. Алексеев совет паспорт тухай hонирхолтой лекци уншаhан байна. Залуу хүбүүд, басагад сценэ дээрэ хойно хойноhоо гаража, ажалай ветерануудай гарhаа шэнэ паспортнуудые абаа.

hургуулиин директор, РСФСР-эй габьяата багша К. М. Шелковников, эхэнэрнүүдэй соведэй түрүүлэгшэ Г. В. Гуфайзен гэгшэд амаршалгын халуун үгэнүүдые хэлээ.

ШЭНЭ ЗҮЖЭГ

Аймагай соёлой байшангай дэргэдэхи арадай театрай коллектив hаяхан драматург А. Афиногеновэй бэшэhэн «Өөрынгөө үхибүүдэй эхэ» гэhэн зүжэг улад зондо харуулба.

Энэ зүжэг соо зургаан үхибүүнэй эхын хүшэр хүндэ хуби заяан тухай хэлэгдэнэ. Тиимэhээ хоёр үдэшэ соёлой байшангай ехэ зал хүн зоноор дүүрэн байгаа. Тиигээдшье рольнуудые гүйсэдхэhэн аймагай түбэй эмхи зургаануудай алба хаагшад ба хүдэлмэришэд Г. Андреева, А. Думнова, А. Цыбилева, А. Молчанов, Л. Колонцев, Т. Рубанова, үхибүүд А. Чупров, В. Шелковников болон бусад шадамар бэрхээр наадажа, харагшадаа баясуулаа.

Эндэ гайхалтай юумэн үгы. Ушарынь юуб гэхэдэ, эдэбхитэд тэрэ зүжэгөө хоёр hара соо бэлдэhэн байна. Үшөө уран зураашан И. Хайзик, гоё декораци бэлдэжэ, нютагай артистнаран ажалда туhалhан байна.

hОНИН МҮРЫСӨӨН

Санитарна дружинын гэшүүдэй семинар Баргажан посёлогто болобо. Энээнэй программада мүрысөөн оруулагдажа, hонирхолтой байгаа.

Баргажанай ба Онёогой леспромхозуудай, Байгалай модо урадхуулгын конторын, загаhанай комбинадай, Баргажанай совхозой санитарна дружинануудай гэшүүд соёлой ба амаралтын парк соо сугларжа, хүнүүдтэ түрүүшын туhаламжа үзүүлхэ талаар мэргэжэл шадабаряа туршаа. Үсэд шанга hорёоной hүүлээр Г. Клочникова ударидагшатай Баргажанай леспромхозой дружина түрүү hуури эзэлжэ, дамжуулгын кубогаар, грамотаар шагнагдаба. Баргажанай hургуулиин дружина hургуулинууд сооhоо шалгараа.

ОИН ЭДИР НҮХЭД

Үрэгэй дунда hургуулиин лесничествын эдир гэшүүд аха нүхэдтөө ёhотоор туhалдаг болонхой. Тэдэнэй жасада олон hайн хэрэгүүд бии. Жэшээлхэдэ, үнгэрhэн жэлдэ Үрэг тосхондо дүтэ болоhон түймэр үхибүүд түрүүн обёоржо, тэрэниие саралгада эдэбхитэйгээр хабаадаhан юм.

Энэ жэлдэ 7-дохи класс суудай hурагшад багшанар Е. В. Гаськова, П. И. Васильев гэгшэдэй ударидалга доро 25 гектар газар дээрэ нарhанай сагдуулнуудые hуулгаад, энэ зундаа hайнаар харууhалха гэжэ шиидэбэ.

— Эдир нүхэдтөө баяр хүргэдэгбди,—гэжэ нютагай лесничествын директор П. Тютрин сэдьхэлээ ханангяар хөөрэнэ.

Н. ГАЛДАНОВ.

«ОКЕАН» МАГАЗИН ОНДООХОН БАЙХА

Улаан-Үдын «Внадук» шадарай микрорайондо шэнэ томо гэрнүүд хараа байса урган бодожо, түхэл шарайень hэргээнэ, hанжаруулна. Эдэ гэрнүүдтэ ажаhуудаг улад зон газаахи талмайнуудаа барилгын үлэгдэлнүүдhээ сэбэрлэжэ, болбосон түхэлтэй болгохын тула ехэ оролдолго гаргана. Борсоевой нэрэмжэтэ үйлсөөр оршодог 21-дэхи, 25-дахи гэрнүүдтэ ажаhуугшад субботник, воскресникүүдые эмхитэйгээр үнгэргэжэ, гэрнүүдэйнгээ хажуугаар модо, hөөгүүдые олоор тарина.

Энэ микрорайондо баригдаhан «Океан» гэжэ магазин соо хэгдэжэ байhан hүүлшын хүдэлмэри хаража гайхамаар. Энэ хүдэлмэриие Буряадай барилгын управлениин 1-дэхи СМУ-гай дүршэл шадабари ехэтэй барилгашад — штукатурщигууд, шэрдэгшэд, модошо дархашуул, шулуушад бүтээнэ. Тэдэнэй хүдэлмэриие залуу мастер, барилгын участогай начальник Вячеслав Иванович Черных хүтэлбэрилдэг. hүүлшын хүдэлмэри бүтээдэг хүнүүдэй дунда габшагай ажалаараа нэрэтэй солотой болоhон хүнүүд олон. Тэдэнэй дундаhаа штукатур-шэрдэгшэ, партиин XXV съездын делегат Л. Н. Кузнецова, модошо дархан И. Ф. Шангин, штукатур-шэрдэгшэдэй бригадир С. П. Круглова болон бусадай нэрэ дурдамаар.

Барилгын энэ участогай начальник В. И. Черных коллективэйнгээ ажал хүдэлмэритэй танилсуулжа байхадаа, иигэжэ хэлээ hэн:

— Манай коллектив тус магазинай досоохи хүдэлмэриие июниин 20 болотор дүүргэжэ, эрхим hайн шанартайгаар тушааха гэhэн социалис уялга абаhан юм. Тиимэhээ хэлэhэн үгэдөө хүрэхын тула бүхы хүдэлмэришэд хүсэ шадалаа гамнангүй ажаллана.

«Океан» магазинай наймаанай зал хүн бүхэнэй hонирхомоор, гоё hайханаар шэмэглэгдэнхэй. Ханануудтань hуулгагдаhан гэрэлнүүд тааруу зохидоор толорон харагдана.

Эндэ хүдэлжэ байhан штукатур-шэрдэгшэд бултадаа баян дүршэлтэй, бэрхэ мэргэжэлтэд гэжэ ойлгообди. Халаанайнгаа даабариие тэдэнэр 140—150 процент дүүргэнэ. Штукатур шэрдэгшэд апрель hарын түсэб 150 процент бэелүүлhэн байна. Мүн май hарадашье амжалтатайгаар хүдэлжэ гараа.

Абаhан уялгаяа болзор hоонь урид дүүргэхэ арга боломжо коллективтэ бии. Гэбэшье, барилгын материалнуудаар хангадаг предприятинууд хэрэгтэй юумээрнь муугаар хангажа, ажалыень унжагайруулна. Хүдэлмэрилэгшэд эдэ бүгэдые зансуулхын тула элдэб арга хэрэглэжэ, хүдэлмэриеэ саг болзортонь, hайн шанартайгаар дүүргэхын түлөө тэмсэнэ.

Ужам hаруул, уран гоёор шэмэглэгдэhэн, ёhотойл мүнөө үеын эрилтэдэ таарама «Океан» магазинай досоо талын hүүлшын хүдэлмэриие саг болзор соонь дүүргэхын тула хүдэлмэришэд габшагайгаар ажаллана. Тэдэнэр арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ түрэл хотодоо магазинай шэнэ байшан бэлэглэхэнь гээшэ. Тиигэжэ тэдэнэр КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ өөhэдынгөө хубитые оруулалсана.

Д. КОЛМАКОВ

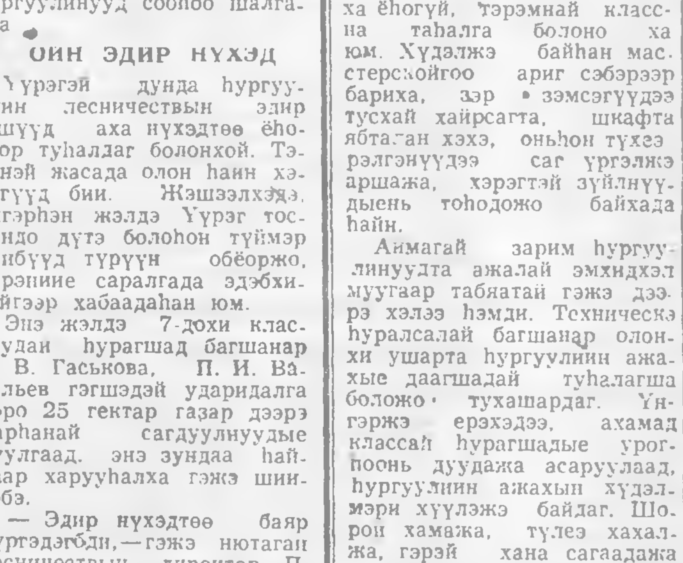

Советскэ Союзай туhаламжаар баригдаhан Кремиковско металлургическа комбинат хадаа Болгариин промышленностиин томо предприятинуудай нэгэн юм. Энэ комбинадай ашаглалгада оролсоhоной хойшо Болгари хариин 100 шахуу гүрэнүүдтэ металл болон машина бүтээлгын продукци худалдадаг болонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: комбинадай продукци харуулагдана.

София—пресс—АПН-ай фото.

ЗОРИЛГОМНАЙ ИИМЭ

Үхибүүдые ажалда дадалтай болгохын тула, энэ шухала хэрэгтэй бүри дүтөөр танилсуулхын тула хоёр зорилго табигдана. Нэгэдэхинь hуралсал ажал хоёроо гуримшуулха, холбоо барисаатайгаар, имагтал бэе бэедээ аша туhатайгаар нүлөөлхэ талыень хараха шухала. Хоёрдохинь, хэрэглэхэ шэнэ hонин юумэ ухаалан зохёохо үүсхэлыень саг соонь дэмжэхэ, саг үргэлжэ зүбшэл заабари үгэжэ байха хэрэгтэй.

Үхибүүдэй хайшан гэжэ, ямар зэргээр hураха, hуража байгаад ажалда дадалтай болохонь өөhэдынь бэлиг шадабариhаа, зориг эрмэлзэлhээ дулдыдана бшуу. Гэбэшье энээндэнь багшанар, түрэлхид сэхэ хабаатай, туhалха ёhотой.

Үхибүүдые ажалда дадалтай болгохын тула иаhа наhаарнь хубаарилжа, одоо таараха ажалыень хүүлэжэ hургаха хэрэгтэй. Бэлигтэ совет багша А. С. Макаренко энээн тухай өөрынгөө ном соо ехэ hайнаар бэшэhэн гээшэ.

Минии hанахада, ажал дээрээ хэрэглэгдэхэ «Педагогическа поэмэ» соо бэшэгдэhэн шэнги жэшээнүүд хүүгэдые хүмүүжүүлхэ ба hургаха мэргэн зэбсэг болоно. Тиимэ дээрэhээ ажалай багшанар А. С. Макаренкын бэшэhэн номуудые hайнаар шудалжа, ажалдаа хэрэглэхэ аргатай.

Нэгэ ажалыень удаан саг соо носуулжа баингүй, hайнаар хэжэ, уран дархалалгын оньhо бүримүhэн мэдэжэ захалхатайнь сасуу нэгэ бага орёошог юумэ хүүлэжэ hургахада туhатай гэжэ hанахаар агша.

Шэнэ программын ёhоор, техническэ hуралсалай гуримые наринаар сахижа байгаа hаа, үхибүүд hуражашье, ажал хэжэшье шадаха юм.

Минии hанахада, энэ талаар манай аймагай зарим hургуулинуудта дутагдалнууд бии гээшэ. hургуулиин мастерскойнуудта ажалай hуралсалай гурим сахигданагүй гэхэ гү, али ёhын тэдысэ сахигдана. Жэшээнь, Түнхэнэй дунда hургуулиин ажалай багша К. С. Тюменцев тиимэрхүүгээр хандадаг.

Ушар иимэhээ үхибүүдые оньhон техникэдэ хэр зэргэ дуратай байhаниие мэдэхэhээ байтагай, шунал эрмэлзэлыень hуладуулжа болохо бшуу. Хэжэ байhан ажалаа сэгнэжэ hураха, сагаа гамнаха, зэр зэмсэг болон түхеэрэлгэнүүдтэ наринаар хандаха шухала ха юм.

Олонхи ушарта багшанар өөhэдөө зэмэтэй. hурагшадан ажалые зүбөөр эмхидхэхэ хэрэгтэ заримадынь анхарал хандуулнагүй. Энэ асуудал шухала бэшэ гэжэ hанана ха. Хүдэлмэридөө одоо иигэжэ хандажа болохогүй.

Ажалай багшанар мастерской соо тамхи татаха ёhогүй, тэрэмнай класснай таhалга болоно ха юм. Хүдэлжэ байhан мастерскойгоо ариг сэбэрээр бариха, зэр зэмсэгүүдээ тусхай хайрсагта, шкафта ябтаган хэхэ, оньhон түхеэрэлгэнүүдээ саг үргэлжэ аршажа, хэрэгтэй зүйлнүүдыень тоhодожо байхада hайн.

Аймагай зарим hургуулинуудта ажалай эмхидхэл муугаар табяатай гэжэ дээрэ хэлээ hэмди. Техническэ hуралсалай багшанар олонхи ушарта hургуулиин ажахые даагшадай туhалагша боложо тухашардаг. Үнгэржэ ерэхэдээ, ахамад классай hурагшадые урогhоонь дуудажа асаруулаад, hургуулиин ажахын хүдэлмэри хүүлэжэ байдаг. Шорон хамажа, түлеэ хахалжа, гэрэй хана сагаадажа үхибүүд hураха ёhотой. Зүгөөр энэ хэрэгтэ хэшээлэй сагые гаргаха эрхэгүй бэшэ аалди? Дээрэ дурсагдааша Түнхэнэй hургуулиин директор Г. К. Тугарин ажалай хэшээлдэ тиимэр хандахаяа hанадаг.

Зарим hургуулинуудтай танилсахада, ажалай hуралсалай хэшээлдэ табигдаhан сагай гурбанайнь нэгэ хуби ажалаа эмхидхэхэ, хүдэлжэ байhан газараа сэбэр болгохо хэрэгтэ гарашадаг гээшэ.

Энээнтэй дашарамдуулан, хэшээлэй шатануудые хаража үзэе.

Нэгэдэхи шата—хэшээлдээ бэлдэлгэ. Хэшээлдэ бэлдэхын тула hурагшад тусгаар хубсаhа үмдөөд, жагсаалда зогсохо, тиигээд бүхы hаналаа хэхээ байhан ажалдаа хандуулха. Бүри түргэнөөр бэлдэхын тула саг үргэлжэ тэсэмгэйгээр шалгаха, үхибүүдтэ тусгаар хубсаhыень үмдэхүүлээд, жагсаалда зогсоhон хойнонь хэнэй хэшээлдээ үгы, хэнэйнь ямар байhаниие шалгахада hайн, туhатайшье. Түрүү hургуулинуудаа ажал хүдэлмэритэй танилсахада, хэшээлдэ бэлдэлгэ орондоо 2—3 минута соо үнгэрдэг гээшэ.

Хоёрдохи шата—хэхэ ажалдаа бэлдэлгэ. Тэрэнэй тула хүдэлхэ газарайнгаа ариг сэбэрые, мүн зэр зэмсэгүүдэйнгээ ямар байhаниие шалгаха. Бүхы хэрэгтэй юумэеэ абаад, стол дээрээ табиха. Олонхи hургуулинуудта багшанар өөhэдөө бүхы хэрэгтэй юумыень үхибүүдтээ тараажа ябадаг. Энээндэнь аяар арбан минута гарана ха юм. Хамаг материалнуудыень дежурна hурагша тараажа үгэхэ ёhотой бшуу. Хүдэлхэ газараа хэды минутын туршада бэлдэhэниинь ажалаинь сагта орохо болоно. Бүхы зэр зэмсэгүүдынь тусгаар ханза соо байхадаа, бүришье hайн. Түхеэрэлгэ, зэр зэмсэгүүдынь хүдэлжэ байhан газарайнь номертой байха ёhотой. Тиигэбэл үхибүүд энэ тэрэ юумэндэ шүүрэлдэхэгүй, түрисэлдэжэ гүйлдэхэгүй, абаhаар лэ өөрынгөө юумэ абаха бшуу. Тиигээд хүдэлхэдэ, зэр зэмсэгүүд эбдэрхэгүй, хододоо ариг сэбэр байха, харахадашье аятай зохид ха юм.

Тиигэжэ хүдэлөө болоол бүхы бэлдэлгын үе оройдоо 2—3 минута соо дүүрэхэ.

Гурбадахи шата—ажалай ябаса, дүүргэлтэ. Энэ үедэ бэе бэеэ шалгалсажа, хамhалсажа хүдэлхэдэ, бүришье hайн байдаг. hурагшадай хоорондо мүрысөө эмхидхэхэ гээшэ багша бүхэнэй нангин уялга болоно. Тиигэбэл үхибүүд урма зоригтойгоор hураха, ажалда дадалтай болохо бшуу.

hүүлшын шата. Ажалай дүүрэхэтэй сасуу hурагшад зэр зэмсэгүүдээ дежурна бригадирта тушааха ёhотой. Хүдэлжэ байhан газараа сэбэрлэхэ, хубсаhаа тушааха, үлгэхэ, гараа угааха гуримтай. Бригадирнууд эдэ бүгэдыень багшада тушаажа үгэнэ. Багша hүүлдэ сэгнэлтэ табиха. Хахад жэлэй туршада дежурлаха hурагшадай список бүгэдэнэй хараха газарта үлгэгдэхэ ёhотой.

1975—1976 онуудай hуралсалай жэлдэ манай Түнхэнэй аймагай Толтоин дунда hургуулиин 4—8-дахи классуудай hурагшад ажалай хэшээлдэ 32 стенд, 1—3-дахи классуудай үхибүүдэй сүүмхэеэ партынгаа газаа талада үлгэхэ [...] үлгэсэ-гохонуудые, мүн парта дээрэ номоо табяад hууха табюурнуудые бүтээжэ үгөө. 263 плакат, 18 стул, 18 табюур заhажа гаргаа. Шэнэ плакатануудта хадагдаха 396 рейкэнүүд, модо болон хатуу саарhа нүхэлдэг 80-аад шүбгэ болон хүндэ хэрэгтэй болодог бусад зүйлнүүдые хээ. Мүн баhа хойто жэлдэ хэрэглэхэеэ 1.5 кубическа метр хуhан модо бэлдэжэ хатаагаабди, зэд, гуули, хүнгэн сагаан мэтын түмэрнүүдые суглуулаабди. 4—8-дахи классуудта ажалай хэшээлдэ ганса «табан» дээрэ hурадаг hурагшадаи тоодо В. Бахшиханов, В. Зарбактаев, Ж. Молонов, Л. Хартохоев, С. Демин, С. Костров (1-дэхи классайхид), Ш. Дагуев, М. Пешков, В. Халтанов, Б. Армаев, А. Бузаев (5-дахи классайхид) гээд лэ 6—8-дахи классууд хүрэтэр олон hурагшадые нэрлэжэ болохо юм.

Үнгэрhэн жэлдэ «Уран гартан» гэжэ кружогойхид нэгэ тракторта ПН-4-35 гэhэн плуг, зайн галаар хайшалдаг хайша, зайн галаар хүдэлдэг баабгайнуудые шубуудые, хэрмэнүүдые үхэрэй эбэрээр хэгдэhэн гарай бэлэгүүдые хээ.

Эндэ үшөө Хэрэнэй интернат hургуулиин ажалай багша В. Ф. Салматовые дурдаха дуран хүрэнэ. Энэ багшын хүтэлбэри доро үхибүүд үхэрэй эбэрээр шу-[...]

[...]

Б. БИРБАЕВ,
Түнхэнэй аймагай hургуулинуудай ажалай hуралсалай методическа хүтэлбэрилэгшэ.

Нютаг нютагай һонин

ТҮРҮҮШЫН ЗҮЖЭГ ТАБИГДАБА

Нарһатын соёлой ордоной дэргэдэ байгуулагдаһан театральна бүлгэм һаяхан түрүүшынгээ зүжэг табиба. Нютагһаа урган гараһан драматург, хэлэ, бэшэгэй эрдэмэй кандидат Ш-Н. Цыденжаповай «Бугын дуун» гэһэн хоёр үйлэтэй зүжэг харуулжа, сугларагшадаа ехэтэ баясуулба. Энэ зүжэгые соёлой ордоной директор И. Б. Лобсонов найруулан табижа, уран шэмэглэлыень нютагай уран зурааша Б-Ц. О. Ешеев бүтээһэн байна. Зүжэгэй рольнуудые аймагай түбэй эмхи зургаануудта, предприятинуудта хүдэлдэг бэлиг шадабаритай залуушуул гүйсэдхөө. Жэшээнь, Нарһатын үхибүүдэй спортын һургуулиин багша Ц-Ж. Гомбоев егерь Жалсарайн, багша Д. Рабданов адуушан Намдагай, гүрэнэй банкын бухгалтер Г. Доржиева адуушан эхэнэр Хандын, пионернүүдэй байшангай методист Т. Санжиева журналистка Зинын, аймагай типографиин хүдэлмэрилэгшэ Д. Жамьянов милиционер Самбугай, тус бүлгэмэй режиссёр И. Лобсонов браконьер Дамбугай, наймаалагша Р. Цыдыпова хонишон Донидой, уран зурааша Б-Ц. Ешеев пенсионер Бабуугай, аймагай гэгээрэлэй таһагай бухгалтер Ц-Д. Ешеева пенсионерка Сэмжэдмаагай рольнуудта шадамар бэрхээр наадаа.

«Бугын дуун» гэһэн зүжэг аймагай эгээл холын нютаг болохо Тэлимбэһээ эхилээд, бүхы шахуу тосхонуудай хүн зондо харуулагдаа. Энэ зүжэгые хаа хаанагүй хүдөөгэй ажалшад ехэтэ һонирхон хараһан, зүжэгтэ хабаадагшадай амжалта түйлаһаниие тэмдэглэһэн байна.

Һаяар нютагай артистнар түрүүшынгээ энэ зүжэгые Гүндын, Үльдэргын ажалшадта харуулхань. Мүн тэдэнэр Яруунын аймагтай мүрысэдэг Захааминай болон хүршэ аймагуудайнгаа ажалшадта айлшалан ошохо хүсэлэнтэй.

Д. ДУГАРОВ,
манай корр.

ҺОНИРХОЛТОЙ УУЛЗАЛГА

Улаан-Үдын Советскэ районой кварталнуудта агит-талмайнууд түхеэрэгдэнхэй. Тэдэнэй хүдэлмэриие һайжаруулха талаар партиин Советскэ райкомой пропаганда ба агитациин таһаг зохихо хэмжээнүүдые абана.

Профсоюзна үйлсын 40-дэхи гэрэй дэргэдэ түхеэрэгдэһэн агит-талмай дээрэ уржадэр һонирхолтой уулзалга болобо. Июниин түрүүшын үдэрнүүдтэ баһа нэгэ уулзалга болоһон юм. КПСС-эй райкомой, гэр байрануудай 1-дэхи управлениин, Советскэ райсоведэй гүйсэдхэхэ комитедэй дотоодын хэрэгүүдэй таһагай түлөөлэгшэд энэ гэртэ ажаһуугшадтай уулзахаяа ерэһэн байгаа.

Арбадахи табан жэлэй туршада Советскэ районой хүгжэлтэ тухай КПСС-эй райкомой секретарь Ю. Ж. Батуев тодорхойгоор хөөрэбэ. Гэр байрануудай 1-дэхи управлениин коллективэй ажал хүдэлмэри тушаа тус управлениин парторганизациин секретарь А. М. Астраханцева, эдиршүүлые хүмүүжүүлгэ болон ниитын гурим сахилга тухай МВД-гэй хүдэлмэрилэгшэ Л. М. Спектор хөөрэжэ үгөө.

Агит-талмай дээрэ болоһон уулзалгада хабаадагшад һонирхоһон юумэеэ асуужа, гүйсэд һайн харюунуудые абаһан байха юм. «Хүн ба хуули» гэһэн фильм сугларагшадта харуулагдаа.

Манай корр.

СПОРТ

ТОБШОХОНООР...

ШАТАР. Дэлхэйн түрүү һуури эзэлэлгын түгэсхэлэй наадanда хабаадаха эрхэдэ хүртэхын түлөө зононууд хоорондын мүрысөөн Филиппинын ниислэл Манила хотодо нээгдэбэ. Нэгэдэхи турта Москвагай гроссмейстер Юрий Балашов, Властимил Горт (Чехословаки) Любомир Ковалек (США) гэгшэд илалтануудые туйлаа. Балашов Канадын шатаршан Питер Байсасые 27-дохи ябадалдаа шүүһэн байна. Совет шатаршад Лев Полугаевский болон Виталий Цешковский тэнсэбэ. дэлхэйн экс-чемпион Борис Спасский Вольфганг Ульмантай (ГДР) уулзажа наадахадаа, партияа хойшолуулба.

БАСКЕТБОЛ. Ливорно хотодо нээгдэпэн уласхоорондын мүрысөөндэ хабаадажа байһан СССР-эй олимпийскэ суглуулагдамал командын баскетболистнууд Канадын олимпийскэ командые 103:81 тоотойгоор шүүгээ. Совет командаһаа Сергей Белов — 22, Ткаченко — 21 очко асаржа, эгээл һайнаар наадаһан байна.

ХҮНДЭ АТЛЕТИКЭ. Эдиршүүлэй дунда хүндэ атлетикээр дэлхэйн чемпионат Польшын Гданьск хотодо боложо байна. Хүндэшэг шэгнүүртэнэй дунда совет штангистнууд ехэ илалта туйлаа. Адам Сайдуллаев хоёр дахин үргэлгөөр 362,5 килограмм дүн туйлаба (160 + 202,5). Павел Сырчин 357,5 килограмм дүн харуулжа, мүнгэн медаляар шагнагдаа. Болгариин спортсмен Светозар Рафаилов бронзо шанда хүртэбэ.

ХҮНГЭН АТЛЕТИКЭ. Фюрт хотодо болоһон мүрысөөндэ ФРГ-гэй спортсменка Инге Хельтен хабаадахадаа, 100 метрые 11,04 секунда соо гаталба. Энэнь дэлхэйн шэнэ рекорд болоно.

ФУТБОЛ. Үнгэрэгшэ субботодо Тбилисиин «Динамын» футболистнуудай Львовой «Карпаты» командые 2:1 тоотойгоор илаһанайнь һүүлээр зургаан комачдын футболистнууд СССР-эй кубогта хүртэхын түлөө тэмсэлээ үргэлжэлүүлһэн байгаа. Энээнэй урда тээ хахад финалай мүрысөөндэ хабаадаха нэгэ команда — Днепропетровскын «Днепр» элирһэн юм. Июлиин 3-да «Динамо» (Москва) — «Шахтер» (Донецк), «Арарат» (Ереван) — ЦСКА командануудай дунда үнгэргэгдэхэ наадануудта хахад финалай мүрысөөндэ хабаадаха хоёр команда тодорхо байна.

ХОККЕЙ. Канадын спортивна журналистнууд Национальна хоккейн лигиин (НХЛ) нэгэдэхи, хоёрдохи суглуулагдамал командануудай бүридэлые тодорхойлбо.

Вратарь Кен Драйден («Монреаль Канадиенс»), хамгаалагшад Деннис Портвин («Нью-Йорк айлендерс»), Брэд Парк («Бостон брюинз»). добтологшод Ги Лафлер («Монреаль Канадиенс»), Бобби Кларк, Билл Бархе (хоюулаа «Филадельфия флайерсһаа») гэгшэд — нэгэдэхи командада;

вратарь Гленн Реш («Нью-Йорк айлендерс»), хамгаалагшад Ги Лапойнт («Монреаль Канадиенс»), Берье Сальминг («Торонто мэнпл лифс»). добтологшод Реджи Лич («Филадельфия флайерс»), Жильбер Перро, Ричард Мартин хоюулаа («Буффало сейбрсһээ») гэгшэд НХЛ-эй хоёрдохи суглуулагдамал командын бүридэлдэ оруулагдаа.

(ТАСС).

„БУРЯАД ОРОН-76“
ФОТОКОНКУРС

Унаяр татан манараад,
Урин хабарай ерэхэдэ.
Уула, майла, хадаар
Ургын гүрөөһэн бэлшэнэ.
Модоной мүшэр дээгүүр
Монсолзожо гүйдэг
Жэрбэгэр һудал шэмэгтэй
Жэрхи харахада һонин даа.

Д. ДУГАРОВАЙ фотоэтюд.
Ахын аймаг.

УНШАГТЫ, һонирхохол байхат

АСТРОНОМУУДАЙ БАГСААМЖАЛГА

НАРАН ДЭЭРЭ болодог дэлбэрэн гэрэлтэлгэ ямар шалтагаанһаа болодог бэ? Энэ асуудал шэнжэлэгшэдые үнэн һөө хойшо һонирхуулдаг юм. Наранай хойноһоо адаглан шэнжэлдэг Уссуриин станциин астрономууд шэнэ багсаамжалга хэбэ. Наранай гүн дунда болоһон тэһэрэлгэнүүдһээ ... бэрэн гэрэлтэлгэ үндэһэлэ... гэжэ эдэнэр тоолоно. ... хадаа наранай газаа талын билалтануудһаа дулдыдадаг гэжэ тоологдодог һэн. Наран дээрэхи толбонуудай суранзата элшын дулаанай элшэ ... ложо хубилхадань, дэлбэрэн гэрэлтэнэ гэжэ мүнөө тоологдодог байха юм.

— Һүүлэй 11 жэл соо Наранай хойноһоо адаглалга хэһэнэйнгээ ашаар иимэ тобшолдо хэхэ аргатай болообди, — гэжэ станциие даагша, физико-математикын эрдэмэй кандидат В. Ф. Чистяков хөөрэнэ.— Наранай нюруу дээгүүр элдэб газарта болодог дэлбэрэн гэрэлтэлгэнүүдэй түхэл маягые шэнжэлхэ хүдэлмэри һаяхан дүүргэбэ. Наран дээрэхи энэ үзэгдэлэй нюусые тайлбарилхадаа эдэнэй хэдыдэ болохоёо баһа һые тодорхойлхо арга олообди. Энэ ушар түйлай ехэ удха шанартай байна. Наран дээрэ болоһон шанга дэлбэрэлгэ һалхи шуурган болодог, радио холбоодо тойбо татадаг юм.

НАРИИХАН ГОРХОДҺОО МҮРЭН ЭХИ АБАДАГ

БУУСА болон сэсэрлигтэ адляар гамтай нангинаар ... хиргдажа байдаг булаг хадаа Ясна Полянын эгээл үнэтэй шухаг зүйлнүүдэй нэгэниинь болоно.

Ородой дундуур хубиин үндэртэ иимэ булагууд олон юм ааб даа. Гэбэшье... «Өөрынгөө Ясна Полянагүйгөөр Росси ой ухаандаашье оруулжа шадахагүй байнаб...» гэжэ Лев Толстой бэшэһэн байдаг. Энэ булаггүйгөөр Ясна Полянна тухай хэлэжэ шадахагүй бди. Тэрэнэй мэлмэгэр тунгалаг уһанһаа ама хүрэхын түлөө элдэб нютагуудһаа хүн ... иишэ ерэжэл байдаг.

Энэ булаг добо дээрэхи ... һан тужын дундаһаа харьялан гаража байдаг юм. Тэрэниие тойруулан бариһан модон ... гэр сооһоо гаргагдаһан нариихан хоолой соргоор энэ уһан гоожожо байдаг. Саашадаа тэрэ Воронко гэжэ голдо ... хадаг. Шолшорон урдадаг голхонһой эхиис аһхаад гараха ... үргэнтэй. Тула шадар Воронко — Упада, Упа — Ока, харин Ока, хэнэйшье мэдэһээр Волгодо шудхадаг гээшэ даа.

Тодорхойлон хэлэхэдэ, нариихан горходһоо мүрэн ... абадаг гэжэ дуунда хэлэдэг ёһоор эндэшье тиимэ ... болоно ха юм.

ХОМОРОЙ ШУХАГ УРГАМАЛНУУД

УССУРИИН тайга соо ... элдэб янзын хоморой шухаг ургамалнууд ургадаг ... Эдэнэй нэгэниинь хадла ... дыни болоно. Тропик ба ... тропигуудта ургадаг энэ ургамалай хаанаһаашье бии ... лоһониинь мэдэгдэхэ ... угы. Хүнүүдэй бууса ... илангаяа ехээр ургадаг ... Лианада адлирхуу ... дынь айлнуудай хобёонуудта хүрмэлдэн ургаад, ... байшан гэрнүүдэй хана ... үлхэлдэн гарадаг. Эгээл ... һээ нютагай зон тэрэниие ... жо ургадаг ургамал гэжэ ... мы нэрлээгүй байха. Мүн ... сэсэглэжэ байна, харин ... таа сайбар шара сэсэгүүдэй ... орондо улаан үрэ жэмэс ... болодог. Энэнь амтаараа ... дэ адлирхуу. Тэрэниие ... һээр гү, али хүргөөд ... Үбэлдөө компот, кисель ... хаяа суглуулжа абадаг ... на.

Энэ ургамал тушаа эрдэм... элдэб янзаар хэлсэдэг. За... маниинь — дыни, нүг... лынь — орёожо ургадаг ... тэй хартаабха, гурбаахин... шэмэглэл гоёолтын лиана ... нэрлэдэг. Юрэдөөл, энэ... тыквын түрэлэй ургамал ... но.

МАНТАН ТОМО ШУЛУУНУУДЫЕ БҮРИДХЭЛДЭ АБАНА

ДЭЛХЭЙН нэгэшье ... дэ, нэгэшье суглуулбари... иимэ мантан томо шулуун ... байхагүй. Эстониин эрдэмтэ геологууд республика соо... раа 200 гаран мантан ... үхэр шулуу бүридхэлдэ аб...

Эдэнэй эгээл томо шулуу... ниинь 3 мянган тонно ша... шэгнүүртэй. Тэрэ хоёр ... хар байшан гэртэй адли ... дэр, бүһэлүүрээрэ 58 ... юм. Энэ мантан томо ... Таллин шадархи Мууга ... нютагта байдаг.

Мантан томо шулуун ... өөрын түүхэтэй, өөрын ... тэй.

(ТАСС)

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Һурагшадай зунай хүдэлмэри» — түрүү бэшэг. «Социалис мүрысөөнэй ябаса» — суглуулбари. ТАСС-ай материалнууд.

Хоёрдохи хуудаһан республикын малшадаи Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ зорюулагдана.

Гурбадахи хуудаһанда. А Бальбуровай «Табан хуһанай дэргэдэ» гэһэн романһаа хэһэгүүдэй үргэлжэлэл. Түби дэлхэйн һонин.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Туризм тухай материалнуудай суглуулбари. Нютаг нютагай һонин.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 09.00—«Переходим к любви» (2-дохи сери). 10.05—«Мүнөөнэй эрдэм наука» (үнгэтэ). 10.35—РСФСР-эй арадай артистка И. Богачева СССР-эй арадай артист Б. Штоколов хоёрой концерт. 11.40 — «Спортлото» наадалга (үнгэтэ). 11.50—Забһарлалга. 12.00—Шэнэ һонин. 12.10 — «Үхибүүдтэ — фильм». «Хуушан хэрэм» (5-дахи сери). 13.15—«Хүхюу нотохонууд» (үнгэтэ). 13.30—Социалис Ажалай Герой И. П. Гаркавенкэтэй «Орленок» телестудиин юнкорнуудай уулзалга (үнгэтэ). 14.00—«Дэлхэйн арадуудай оюун бэлиг». 14.30 — Футбол. ЦСКА—«Локомотив» (үнгэтэ) 15.20—«Переходим к любви» (2-дохи сери) 16.25—**«Олон түмэнэй ленинскэ университет.** Бэшэгүүдтэ харюу. 16.55—И. Богачева Б. Штоколов хоёрой концерт 18.00 — «Время». 18.30—Забһарлалга. 18.40—Концерт (үнгэтэ)

Улаан-Үдэ. 18.55—Телевизионно һонин. 19.15 — «Элүүр энхэ байлга»—тележурнал.

«Орбита» 19.55—«Переходим к любви» (2-дохи сери). 21.00—Шэнэ һонин. 21.15—Футбол ЦСКА—«Локомотив». 22.00—«Эрдэмтэдэ үгэ үгтэнэ» (үнгэтэ) 22.15—**«Олон түмэнэй ленинскэ университет».** Бэшэгүүдтэ харюу 22.45—И. Богачева Б. Штоколов хоёрой концерт. 23.50—Забһарлалга. 24.00—«Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.15—«Үхибүүдтэ—фильм». «Хүшэр энэ хүдэлмэри». «Математикын хэшээл».

«Орбита». 18.55—«Мүнөөнэй эрдэм наука» (үнгэтэ). 19.25—«Дэлхэйн арадуудай оюун бэлиг» (үнгэтэ).

Улаан-Үдэ. 19.55—«Посвящение» — хүгжэмтэ фильм. 20.45 — «Мэндэ амар, үглөөдэр!» — телеочерк. 21.05—«Анатолии Папановтай уулзалга». 22.40—«Мир, похожии на сказку»—хүгжэмтэ фильм.

Хилын саанаһаа
· телефон · телеграф · радио

ИНДИРА ГАНДИИН МЭДҮҮЛГЭ

ДЕЛИ. (ТАСС). Инди-совет хөөрэлдөөнүүд хоёр ороной хоорондохи хани барисаае улам бэхижүүлбэ гэжэ Индиин Премьер-Министр Индира Ганди Индиин ниислэл хотодо бусамсаараа журналистнуудаи урда үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ.

Хани ёһоной албанай хэрэгээр Москвада ошожо, хэһэн хөөрэлдөөнүүдни ашаг үрэ ехэтэй байба гэжэ тэрэ хэлээ. Экономическа асуудалаар манай харилсаан улам бүри үргэн ехэ болохо байна.

Советскэ Союзда бидэниие халуун дулаанаар угтаа гэжэ Индира Ганди онсолон тэмдэглээ. Совет хүнүүдэй хани нүхэсэл, халуун дулаан хандасань заха хизааргүй байгаа. Энэ хадаа энэдхэг арадтай совет арадай хани барисаатай байһые элирхэйлэн гэршэлнэ гэжэ тоолонob.

БЕРЛИН

РЕДАКЦИОННО КОМИССИИН ЗАСЕДАНИ

ТАСС

Европын Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай конференцидэ бэлдэжэ байһан партинуудай хоорондо май һарада үгэеэ ойлголсоһоной үндэһөөр зарлагдаһан редакционно комиссиин заседани 1976 оной июниин 10—11-дэ Берлин хотодо болобо.

Хэгдэһэн хүдэлмэриин дүнгүүд тухай партинуудайнгаа Центральна Комитедүүдтэ мэдээсэхэ арга тэрээндэ хабаадагшадта олгохын тула редакционно комисси забһарлалта соносхоо.

Редакционно комиссиин заседани һаяар үргэлжэлүүлэгдэхэ юм.

Редакционно комиссиин хүдэлмэри бүтэмжэтэй һайн, нүхэд ёһоной оршон байдалда үнгэрөө.

САН-ХОСЕ

Коста-Рикын коммунистнуудай съезд дүүрэбэ

ТАСС

Коста-Рикын Арадай мангай гэдэг партиин (ПНА) XII съезд эндэ хүдэлмэреэ дүүргэбэ. Съездэ хабаадагшад ЦК-гаи шэнэ бүридэлые һунгаа. Мануэль Мора Вальверде ПНА-гаи ЦК гай Генеральна секретаряар дахинаа һунгагдаба.

Фашис ба хүн зониие дарлан мүлжэдэг засаг захиргаануудта эсэргүүгээр тэмсэдэг Латиин Америкын оронуудай арадуудтаи һаналаа нэгэдэлгын тогтоолые съезд баталан абаба. Чилиин арадта зүрюу харша шуһата мууухай хардалга гүрдэлгэнүүдые, Уругвайн ажалшадай эрхые бүдүүлигээр доромжолһон ушарые, сэрэгэй фашис диктатурын Парагвайда үүдхэжэ байһан харата хэрэгүүдые, Гаитидахи зэрлиг дошхон ябуулгануудые эрид буруушаажа байһанаа энээн соогоо мэдүүлнэ.

Чилиин Компартиин Генеральна секретарь Луис Корвалан болон энэ түбиин зонхилхы засаг захиргаануудай түрмэ шоронгуудта тамалагдан хаагдажа байһан бусад патриодуудые сүлөөлхын түлөө тэмсэхээр эрид шиидэнги байһанаа Коста-Рикын коммунистнууд мэдүүлнэ.

ХАНОЙ

Информационно нэгэдэмэл органние байгуулба

ТАСС

Нэгэдэмэл Вьетнамай эрхэ байдалда мэдээсэлэй хүдэлмэриие шангадхаха зорилготойгоор ПТВ-гэй ЦК ороной урда ба хойто хубидахи Вьетнамай информационно агентство болон Сүлөөрэлгын хэблэлэй агентствые информационно нэгэ орган болгожо нэгэдүүлхэ шиидхэбэри абаа.

Нэгэдэмэл ба социалис Вьетнамай Национальна суглаанай нэгэдэхи сессиһээ эхилэн, партиин, правительствын ажал ябуулга болон арад зоной байдал тухай бүхы мэдээсэлые Вьетнамай информационно агентство (ВИА) дамжуулха байна,

ХЕЛЬСИНКИ

ВСМ-эй мэдүүлгэ

ТАСС

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совет Ливандахи байдал тухай мэдүүлгэ хэбэ. Энэ орондохи байдалай уршаг түбэгтэй болсоһонтойнь дашарамдуулан, һанаата боложо байһанаа ВСМ мэдүүлээд, буудалдаа зогсоохо, ливан арадаи, Палестиные сүлөөлхэ эмхиин ашаа туһа болон эрхэтэ хүсэлэнгүүдые хараада абажа, орон доторхи байдалые амгалан ба демократическа гуримаар заһаруулха тухай хэлсээе наринаар сахихыень бүхы талые уриалба.

Ливанай дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсалгапаа империалис этэгээдүүдэй, Израилиин сэрэгэй сэхэ хамааралсалгые зайсуулха шухала гэжэ ВСМ һэргылнэ. Араб арадуудта эсэргүүгээр империалистнуудай хэһэя харата ябуулгануудта США-гай, Франциин нүлөө үзүүлхээр бэлэн байһыень һүүлэй үедэ Ливанда боложо байһан үйлэ хэрэгүүд. империалис хархис этэгээдүүдэй мэдүүлгэнүүд харата ябуулгануудые элирхэйлэн гэршэлнэ гэжэ ВСМ тэмдэглэнэ.

ЖЕНЕВЭ

Профсоюзуудай конференци

ТАСС

Хүн зониие ажалаар хангаха, олзо доход хубаарилха, социальна хүгжэлтэ дэбжэлтэ түйлаха, ажалай уласхоорондын хубаарил тааруулха асуудалнуудаар МОТ-ой бүхэдэлхэйн конференци Женевэдэхи Нацинуудай ордон соо хүдэлмэрээ үргэлжэлүүлһээр.

ВЦСПС-эй секретарь П. Т. Пименов пленарна заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, социальна гол шухала асуудалнуудые шиидхэхын тула уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулха шухала гэжэ тэмдэглээд Советскэ Союзай иимэ политика бэелүүлжэ байдагыень КПСС-эй XXV съезд шэнэ хүсэтэйгөөр харуулаа гэжэ тэрэ хэлэпэн байна.

Капиталис ба хүгжэжэ байгаа оронуудай хүн зониие ажалаар хангаха асуудал шиидхэхэ зорилготой тодорхой программые Профсоюзуудай бүхэдэлхэйн федерациин конференци зүбшэн хэлсэхэ юм.

ВАШИНГТОН

Юдолл болон Черч тэмсэлһээ гараба

ТАСС

Съезд дээрэ Дж. Картерай кандидатурын түлөө дуугаа үгэхыень демократическа партиин съездэ һунгалтын үедэ намайе дэмжэһэн 300 делегадта дурадхаһан байнаб гэжэ демократическа партиһаа США-гай президентын тушаалда дэбжүүлэгдэһэн М. Юдолл Дж. Картерта мэдээсэһэн байна.

Кандидатураяа президентын тушаалда дэбжүүлхэгүйб, гэжэ Ф. Черч Дж. Картерта баһал мэдүүлбэ.

ПРАГА

Революционно тэмсэлые дэмжэнэ

ТАСС

Латиин Америкэдэхи революционно хүгжэлтые үргэдхэлгэдэ КПСС-эй XXV съезд айхабтар ехэ удха шанартаи байна. Энэ түбиин түрүү үзэлтэй хүсэнүүдтэ зоригжуулхы жэшээ болоно гэжэ «Руде право» газетэ «Революционно тэмсэлые үргэлжэлүүр дэмжэнэ» гэһэн статья соогоо бэшэнэ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй XXV съезд дээрэ КПСС-эй ЦК-гай тоосоото элидхэл хэхэдээ, Америкын түрүүшын социалис гүрэнэй түйлаһан амжалтанууд тухай тэмдэглэһэн байна гээд газетэ мэдээсэнэ. Уласхоорондын оршон байдалда Кубын нэрэ хүндэ дээшэлжэ, олон оронуудай хүтэлбэрилэгшэд эндэ ерэжэ, хөөрэлдөөнүүдые хэнэ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хани ёһоной албанай хэрэгээр 1974 ондо Кубада ерэлгэнь илангаяа шухала удха шанартаи байгаа.

Латиин Америкын оронуудай аха дүү партинуудтай харилсаанда пролетарска интернационализмын гол ёһонуудые КПСС-эй ямараар бэелүүлдэг байһые КПСС-эй XXV съезд гэршэлээ гээд «Руде право» газетэ тэмдэглэнэ. Л. И. Брежнев съездын үндэр трибуна дээрэһээ совет арадай хүсэл бодолые батаар харуулһан байна: Луис Корваланда, фашис хунтын шорон түрмэнүүдтэ тамалагдан хаагдажа байһан бүхы хүнүүдтэ эрхэ сүлөө олгуулха! Социальна хүгжэлтэ дэбжэлтын түлөө тэмсэдэг бүхы хүнүүдтэй һанал нэгэтэй байһан тухайдаа пролетарска интернационализмын гол ёһонуудта үнэн сэхэ совет коммунистнууд мэдүүлнэ.

БЕРЛИН

Берлиндэ болоһон уулзалга

ТАСС

Советскэ Союзтай аха дүү ёһоной эбдэршэгүй бата харилсаа холбоотой, социалис хани нэгэдэлтэ гүрэнүүдтэй нягта барисаатай ГДР түгэс хүгжэһэн социалис общество саашадаа байгуулан, удаа дараалан коммунизмда орохо үндэһэ һуури байгуулжа байна гэжэ СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СЕПГ-гэй ЦК-гай секретарь В Ламберц мэдүүлээ. «Нойес Дойчланд» газетын заншалта һайндэртэ хабаадаһан Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай хэблэлэй зургаануудай түлөөлэгшэдтэй уулзалга дээрэ тэрэ үгэ хэлэһэн байгаа.

Манай парти пролетарска интернационализмын уялгаяа дүүргэнэ, тэрэ аха дүү социалис оронуудтай, Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудтай, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнүүдтэй, империализмда эсэргүү бүхы хүсэнүүдтэй һанал нэгэтэи юм гэжэ СЕПГ-гэй IX съезд дахинаа баталһан байна гэжэ В. Ламберц тэмдэглэбэ.

БЕЙРУТ

Шахардуу байдалтай байһаар

ТАСС

Ливандахи, илангаяа ниислэл хотодохи байдал шахардуу шанга байһаар. Сириин ба Сириин тала баридаг сэрэгэй подразделенинүүд Бейрудэй баруун хубиие хүреэлээд байһаар. Национально-патриотическа хүсэнүүдэй ба Эсэргүүсэлтын Палестиныя хүдэлөөнэй отрядууд энээниие хинажа байгаа. Сириин тала баридаг «Ас-Санка» гэдэг эмхиин мэдэлдэ байһан Бейрудэй аэропортын оршондо шанга байлдаанууд болоно. Зарим баримта мэдээнүүдэй ёһоор, энэ стратегическэ шухала барилгые мэдэлдээ үлөөхын тула сириинхид вертолёдуудаар нэмэлтэ хүсэ аэропортдо хаяһан байгаа. Национально-патриотическа хүсэнүүдэй мэдэлдэ тэрэнэй ороо һаань, эдэ хоолоор дутажа байһан Баруун Бейрут хүреэлэлгэһээ гараха аргатай болохо бшуу.

БОНН

Г. ШМИДТЫН ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

ТАСС

ФРГ-гэй канцлер Г. Шмидт эндэ үнгэргэгдэһэн пресс конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулха политикаяа үргэлжэлүүлхэбди гэжэ мэдүүлээ. Зүүн ба баруун оронуудай хоорондохи политическэ, экономическа харилсаан бүгэдэндэ ашата туһатай байха юм гээд Г. Шмидт хэлэбэ, Энэнь ганса зүүнэй оронуудта ашатай туһатай бэшэ ааб даа.

Түбэй Европын гүрэнүүдэй зэбсэгтэ хүсэнүүдые, буу зэбсэгүүдые хороохо тухай, Венэдэ үнгэргэгдэжэ байһан хөөрэлдөөнүүд тухай хэлэхэдээ, эндэ «аша үрэтэй дүнгүүд түйлагдаха» гээд найдажа байһанаа канцлер мэдүүлбэ. Гүрэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэд ниитэ Европын зүблөөндэ олон жэл соо анхаралаа хандуулһан байха. Тиихэдэнь энэ асуудал анхаралһаа бага зэргэ гарашаһан байха юм гэжэ Г. Шмидт мэдүүлээ. Одоошье 1977 ондо Венэдэ яһала ехэ амжалта түйлагдаха гээд бодомжолноб.

Японой Кагосима хотодо ажаһуудаг алба хаагша Норимицу Ямасита гэгшын бүлэ нэгэ доро табан хүнөөр нэмэбэ. Тэдэнэйдэ гурбан басаган, хоёр хүбүүн түрөө. Табан эхир үхибүүд ямаршьегүй һайнууд. 27 наһатай Норико эхынь бэе мүн лэ һайн.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: олон үхибүүдэй эсэгые Токио хотын аэропорт дээрэ угталга боложо байна.

Киодо—ТАСС-ай фото.

Редакторай орлогшо
М. Н. НИМАЕВ.

Манай адрес, телефону...

Индекс: 670000, г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35, ...ны: приемная — 2-..., секретариат — 2-66-76, ...щественная приемная — 2-56-62.

 Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР

Н-00636. Заказ № 0159...